

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Defensio Locorum S.
Scripturae. De Ecclesia Catholica, Et Eivs Pastore
Episcopo Romano, B. Petri, principis Apostolorum
successore, libri duo. Aduersus nugatorias ...**

**Torres, Francisco de
Coloniae Agrippinae, 1580**

VD16 ZV 18729

Locus Decimus Matthaei 28. Sophisma Turriani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-33634

in vtriusque Pontificis sint Antichristus: quare te ipsum reum facis mendacij, & falsæ criminacionis. Et magis exercitationem declamationis quam criminis accusationem attulisse te significas, cum ais, sic enim variè disputari solet. Ad reliqua huius clausule iam est à me affatim responsum. Atq; hæcenus de toto tuo capite nono. Aggrediamur locum decimum.

Quomodo
Antonius
reū se facit
mendacij, &
falsæ crimi-
nacionis.
Antonius
declamator
potius quā
accusator.

Locus Decimus Matthæi 28.

Profecti ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine Patris, & filij, & spiritus sancti, docentes eos seruare omnia quaecumque mandauimus vobis, & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi.

Sophisma Turriani.

CAPVT I.

AD superiorem prophetiam Esaïæ pertinet, quod Dominus ait in Euangelio, euntes ergo docete omnes gentes, &c. & ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem sæculi. Quomodo enim cum Apostolis, qui iam à vita recesserunt, adhuc manet vsque ad consummationem sæculi, nisi quia viuunt Apostoli in suis successoribus? Qui enim hos audiunt, apostolos audiunt, & per hanc ordinariam successionem Dominus implet promissionem suam manendi in Ecclesia cū apostolis vsque ad consummationem sæculi, & semper est cū apostolis docendo, baptizando, & prædicando per eorū successores. Sic enim Christus, & ecce ego vobiscum sum vsque ad consummationem sæculi, vobiscum, inquā, sum instituendo, baptizando, & doctrinam mandatorum tradendo. Hæc autem cum non faciat Dominus visibiliter, necesse est per ministros faciat; qui cum sint mortales, consequens est, vt promittat hic successionem ordinariam vicariæ ordinationis ministrorum, qui sunt Episcopi. Quare qui habent ministros non succedentes Apostolis, successionem vicariæ ordinationis, hi Christum non habent cum illis ipsis manentem vsque ad consummationem sæculi. Hæc tu ex meo libro, notatis paginis 102. 103. 104. 105. recitasti non eodem ordine, neq; continuata serie, & prætermisisti multis, quæ negare pudit, & refellere non potuisti. Repetam illa hic, vt intelligant tui, quam bona fide mecum agas, id est, quam veteratorie. Postquam dixi percunctando, Quomodo enim cum Apostolis, qui iam à vita recesserunt, adhuc manet vsque ad consummationem sæculi, nisi quia viuunt Apostoli in suis successoribus? qui enim hos audiunt, Apostolos audiunt, & qui Apostolos in

Prætermisisti
ex meo li-
bro Anto-
nius, quæ
negare pu-
dit, & re-
fellere non
potuit.

S

successo-

Quæ Anto-
nius præter-
miserit ex
meo libro,
cum alia re
ocurrat.

Gravissima
interpretatio
illius loci
Evangelici,
ecce ego vo-
biscum sum,
&c. de suc-
cessione Epi-
scoporū in
locum apo-
stolorum ex
const. apost.
ab Antonio
dissimula-
ta, & quare
Cypriani
testimoniū
simili calli-
ditate ab
Antonio
dissimulan-
ter præter-
missum de
Episcopis, q.
vicaria or-
dinatione
Apostolis
succedunt.

Quomodo
curiē & mu-
tilatē calli-
do officio
mea recitat
Antonius.

successoribus audiunt, Christum ipsum in Apostolis immediate locutum audiri. Hæc tu recitasti, sequebatur in meo libro, immo ne sine auctore loquamur, cite-
mus Clementem Romanum Apostolicum auctorem loci huius interpretem de
successione ordinaria Episcoporum in locum Apostolorum. Is enim in extrema
parte libri septimi de constitutionibus Apostolorum, describens, & enumerans
eos Episcopos, quos sancti Apostoli dum viuerent, in paræcijs ordinarunt, ad
extremum subiungit loquens more suo in persona Apostolorum, Hi sunt, quibus
paræcia Domini à nobis commissa sunt, quorum doctrina memores seruate no-
stros se mones, & sit Dominus vobiscum nunc, & in tempora infinita, sicut ipse
nobis dixit, cum esset assumendus ad Deum et patrem suum, ecce enim ego vo-
biscum sum usque ad consummationem seculi. Hactenus Clem. Hæc sunt à te præ-
termissa, quæ nullo modo erant silentio dissimulanda, præsertim cum hic gra-
uissima interpretatio illius evangelici loci, ecce ego vobiscum sum, de successione
episcoporum in locum Apostolorum, quæ tu negas, contineatur. Sed quia cavilla-
tionem hic non reperisti, & tam antiqui scriptoris, ne quid aliud dicam, et clori-
tatem negare puduit, callide dissimulasti. Illa quoque paulo post simili artificio
dissimulandi præterita sunt: sic enim scripsi: Vt enim quod Dominus dixit Apo-
stolis, qui vos audit, me audit, &c. omnibus præpositis, qui Apostolis vicaria or-
dinatione succedunt, dixit, ut B. Cyprianus in epistola ad Pappianum ait: sic etiam
quod dixit eisdem Apostolis, ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem
seculi, similiter omnibus Episcopis, qui apostolis vicaria ordinatione succedunt,
dixit. Hoc quoque testimonium Cypriani, quibus illa dicta sint, qui vos audit, me
audit, quod vestris ministris non conuenit, non erat à te dissimulante præter-
eundum, cum hac auctoritate Cypriani probarem illud, ecce ego vobiscum sum
usque ad consummationem seculi, similiter dictum esse ijs, qui vicaria ordinatio-
ne sanctis Apostolis succedunt, qui sunt Episcopi Catholici. Sed pudicum etiam
est contradicere Cypriano, qui clare testatur, qui vestros ministros audiunt,
non audire Christum, quia vicaria ordinatione, ut tu vides, non succedunt
Apostolis.

Recitasti deinde, quæ sequuntur, sed curiē, & mutilatē. Quare qui ha-
bent ministros non succedentes Apostolis successione vicariæ or-
dinationis, hi Christum non habent cum ipsis illis ministris ma-
nentem usque ad consummationem seculi, neque de ore suo per
eundem loquentem. His à te recitatis adiunxi, Neque certum habere possunt
de doctrina verbi, quam illi tradunt, quod Apostolica sit, quia non possunt per
successionem vicariæ ordinationis reuocare eam ad Apostolos, & per Aposto-
los ad Christum: per quem, ut Apostolus ait, cum initium accepisset enarrari ab
ijs, qui audierunt, id est, ab Apostolis, in nos confirmata est, contestate Deo si-
gni, &

gnis, & portentis, & varijs virtutibus, & spiritus sancti distributionibus secundum suam voluntatem. Hæc etiam dissimulasti, in quibus continetur ratio habendi certum de doctrina, quæ trahitur in Ecclesia, an sit Apostolica, reuocando scilicet eam ad Apostolos per successionem vicariæ ordinationis, quo genere vsi sunt, & vtendum esse docent Tertullianus, & eo antiquior Irenæus. Hoc etiam contra Faustum Manicheum vsus est August. Quod quidem quia tu facere in doctrina Lutheri ante annos vix quinquaginta inuenta & nata, non potes, callide recitata decurtasti. Sed accedamus iam ad tuas sophisticas cauillationes mendacijs plenas, quibus te dicis sophisma meum, quod vocas, soluere. Hic, inquis, duobus modis à Turriano peccatur. Primum enim promissionem præsentia Christi ad solos ministros Ecclesiæ restringit, quæ tamen pertinet ad vniuersam Ecclesiam. Mendacium est hoc, quod ais me ad solos ministros Ecclesiæ promissionem præsentia Christi restringere. Ostende vbi ego dixerim per solam successionem ordinariam Episcoporum esse Christum in Ecclesia. aut nunquid quia dico, quod Christus apostolis dixit, ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem sæculi, perfici per ordinariam successionem Episcoporum in locum Apostolorum, inde sequitur, vt Christus cum successoribus Apostolorum solum sit? & non etiam cum Ecclesia, siue parua, siue magna? ipse enim dixit in euangelio Matt. vbi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum. Et libro superiore contra te docui, cum Dominus pro Petro rogauit, ne fides eius deficeret, simul rogasse pro Ecclesia; cum Ecclesia sit, vt B. Cyprianus ait, quod à me millies repetitum est, plebs Episcopo suo adunata, & grex pastori suo adhaerens, quomodo potest esse Dominus cum Episcopo, quin sit cum populo eius? quod cum pastore, quin sit cum grege? etenim si pastor est, gregis pastor est; et si grex, pastoris grex. Et idem Cypr. ait Episcopum esse in ecclesia; & Ecclesiam in episcopo. Sed nos non de hoc disceptamus, virum Dominus promiserit futurum se vsq; ad consummationem sæculi cum Ecclesia, sed an promiserit etiam se futurum cum Apostolis? Quod si promisit, necesse est, vt in successoribus eorum hoc præstet, cum apostoli mortales fuerint, & permanere non potuerint. Notauit B. Cyrillus in commentarijs Zach. propheta c. 3. solere in scripturis sanctis accipi sacerdotem pro toto populo, vt in eo quod ait, & ostendit mihi dominus Iesum sacerdotem magnum stantem coram Angelo Domini, siue, vt est apud LXX. ante faciem angeli Domini. Et si enim iam hæc ad effectum perducta erant, iam enim populus duce Zorobabele, & Iesu filio Iosedec sacerdote magno à captiuitate liberatus, & iam Iudæam reductus erat, tamen quia hæc antequam euenirent, Zacharias per gratiam propheticam viderat, & ex quo videtur, vt ait Cyrillus, id est, non frustra, & vanè, sed vtiliter, & magna cum ratione narrauit, se res ipsas antequam euenirent.

Quæ diffimulauerit Antoni in quibus continebatur ratio habendi certum, & exploratum, esse doctrinam, quæ in ecclesia traditur, Apostolicam. Quo genere explorandi doctrinam, an apostolica sit, vsi sunt Irenæus, Tertullianus, August. Antonij mendacium manifestum.

Quomodo non potest esse Dominus cum Episcopo, quin sit cum ecclesia eius.

Cōsuetudo scriptura à Cyrillo obseruata accipiendi sacerdotem pro toto populo. Quare Zacharias ea, quæ iam eueniant dixit se videri antequam euenirent.

tea vidisse, ut vel sic populum maiore auctoritate ad conservandam memoriam beneficii accepti, & diligentius à peccatis declinandum incitaret. Iesus ergo ostensus Zacharia ante faciem angeli, erat cunctus populus à captivitate liberatus; postquam enim, ait Cyrillus, à facie Dei recessit, serviens idolis, & legem Moysis violans, rursus persolutis poenis reuocatus est ad faciem, & conspectum Angeli Dei; hoc puto, inquit, significat stare sacerdotem Iosedec, ante faciem Angeli Domini, in ira enim auertitur facies, vnde David, ne auertas, inquit, faciem tuam à me, &c. Haftenus Cyrillus. Probat praterea quod dicit, accipi

Quomodo
sacerdos p
populo ac
cipitur in
scriptura.
Quid signi
ficaret in x.
nigmate Ie
sus filius Iose
dec indu
tus vestibus
sordidis.
Quomodo
cum Domi
nus dixit a
postolis ec
ce ego vo
biscum sum,
Apostolos
accepit non
solum pro
successorib
eorum, id est,
Episcopis,
sed etiam pro
ecclesijs eo
rum Apo
stolicis.
Quid Ter
tullianus de
Apostolicis
Ecclesijs
scripserit,
quomodo
omnes Ec
clesia, quæ
Romanæ
adherent,
sint aposto
licæ.

in scriptura sacerdotem pro populo, ut Dominus, inquit, dixit Moysi, ecce ego accipi Leuitas de medio filiorum Israel pro omni primogenito Num. c. 3. hinc etiam illud, quod in Zacharia sequitur, & Iesus erat indutus vestibus sordidis, eodem modo ait significari nomine Iesu sacerdotis, populum, cuius peccata in x. nigmate significabant vestes sordide, postquam enim poenas peccatorum populus dedit in illa captivitate, & poenitentiam cepit, misertus Dominus iniecit exui eum peccatis, & indui gratia iustificante, ecce enim, inquit Dominus, abstuli iniquitatem à te, & indui te mutatorijs. Secundum hanc consuetudinem scriptura, sicut in istis locis Iesus filius Iosedec sacerdos magnus pro cuncto populo, qui ei adharebat, accipitur, sic etiam Petrus sacerdos magnus pro cuncto populo nouo, id est, pro vniuersa Ecclesia ei adherente, sicut grex adheret pastori, accipitur, cum Dominus dicit in Euangelio rogasse pro Petro, ne deficeret fides eius, rogauit itaque, ut sapè dixi, pro Petro, & pro Ecclesia eius. Similiter, ut ad locum propositum redeamus, cum dixit Dominus sanctis Apostolis, ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi, Apostolos accepit non solum pro successoribus eorum, qui sunt omnes Episcopi Catholici, sed pro cunctis populis eorum, siue pro omnibus Ecclesijs Apostolicis, de quibus doctissimus auctor Tertullianus in libro de præscriptionibus hæreticorum sic de Apostolis loquens scripsit. Deinde, inquit, in orbem profecti eandem doctrinam eiusdem fidei nationibus promulgauerunt; & proinde Ecclesias apud vnāquamque ciuitatem condiderunt: quibus traducem fidei, & semina doctrina cetera exinde Ecclesie mutuata sunt, & quotidie mutantur, ut Ecclesie fiant; ac per hoc, & ipsa Apostolica deputabuntur, ut soboles Apostolicarum Ecclesiarum: omne genus ad originem suam censeatur, necesse est. itaque tot, ac tanta Ecclesia vna est illa ab Apostolis prima (Romanam dicit, de qua paulo antè) ex qua omnes, sic omnes prima, & omnes Apostolica: dum vnā omnes probant vnitatem. Hoc rursus, quomodo omnes Apostolica, & omnes prima, (primum enim non potest esse nisi vnum, & vnā ac primā paulo suprā vacauit Ecclesiam Romanam à Petro, & Paulo institutam, & eruditam, cui

præst.

praest. successor Petri) paulo post magis adhuc declarat, cum ait, in eadem fide conspirantes non minus Apostolica deputantur pro consanguinitate doctrinae. Similiter intellexit Tertullianus, quod dixit omnes prima scilicet deputantur pro consanguinitate doctrina, id est, quatenus cum illa una, & prima, una unitatis omnium Ecclesiarum origo, in doctrina conspirant. Hæc obiter annoto, ut à cauillationibus Antonij caueatur. Ex his intelligis iam quod Dominus promisit Apostolis, quos ad condendas Ecclesias, ut verbo Tertulliani utar, mittebat, cum dixit, ecce ego vobiscum sum usque ad consumptionem sæculi, non potuisse me ad solos ministros, ut tu singis, restringere, quia in Apostolis erant Ecclesia Apostolica: & in successoribus Ecclesiarum eorum. Quare non à me, sed à te peccatum est, quia peccatum, ubi non erat, per calumniam notasti. Altero modo peccatum à me esse dicis, quod Episcopos Apostolorum successores eos tantum esse definio, qui ordinariam successionem vicaria ordinatione habent, id est, qui in locum Apostolorum ordinantur. Hoc autem peccatum sic probas. Quia, inquis, Christus in hoc loco longè aliam notam ijs apponat, nempe docendi, seruare omnia, quæ mandauit. Hanc igitur vim habet argumentatio tua, Christus præcepit Apostolis docere quacunque mandauit, ergo non sunt successores Apostolorum ij, qui ordinariam habent successionem vicaria ordinatione, id est, ij, qui in locum eorum per prophetiam cum impositione manuum presbyterij ordinati sunt. Iudicet Academia Sadeelis, an quidquam futilius induci potuerit. At hic continuò respondebit Antonius, quod paulo post dicit, ineptissimum esse omittere doctrinam, cuius nominatim meminit Christus, & solam vicariam ordinationem obtrudere, cuius Christus nullam hic mentionem fecit. Et paulo antè, manca, est, inquit, hæc limitatio, quam addit Turrianus de vicaria ordinatione. nam retinenda est in primis doctrinae successio, sine qua vicaria illa ordinatio toties à Turriano commendata nullius est momenti. Hic etiam mendacium committes Antoni, sine tali enim veluti familiari artis tuæ instrumento tua defendere non potes. Vbi ego solam vicariam ordinationem dixi? ubi, inquam, addidi hanc limitationem, ut verbo tuo utar, solum, aut tantum? Vbi ego exclusi à successione per vicariam ordinationem successionem doctrinae Catholicae? Quis non intelligit, cum hæc mea legit, loqui me de successoribus Catholicis Apostolorum per vicariam ordinationem, nisi tu, qui cauillationes tantum venaris? Quis ignorat reperiri Episcopos hæreticos, qui etsi Episcopi sunt, quia gratia, quam per prophetiam cum impositione manuum presbyterij acceperunt, adhuc in eis est, tamen quia non sunt hæredes fidei Apostolorum,

Quomodo omnes Ecclesiarum quatenus cum Ecclesia una & prima Romana in doctrina conspirant, unde unitatis omnium Ecclesiarum origo existit, omnes prima, & Apostolicae pro consanguinitate doctrinae auctore Tertulliano reputantur. Peccatū per calumniam ab Antonio notatum. Peccatū ab Antonio per ignorantiam confictum. Antonij argumentatio ab Academia eius iudicanda.

Mendaciū.
Antonij.

et eorum doctrina non sunt digni, ut eorum successores nominentur. Nos ergo cum ita loquimur consuetudinem scripturae sanctae sequimur, quā vos Lutherani semper ignorare voluistis; ex qua ignoratione magna pars haeresis vestra manauit. scriptura enim, cum duo sunt, qua serungi non debent, frequentissime satis habet alterum nominare, ut virumque intelligatur. ut cum ait Apost. arbitramur per fidem hominem iustificari absque operibus legis, fidem cum charitate intellexit. Vnde B. Ignatius in epist. ad Smyrneses τὸ ἰδίον ἔστιν, inquit, πίστεως καὶ ἀγάπης, ὅν οὐδὲν προέχει τοῦ totum, inquit, est fides et charitas, quorum neutrum alteri antecellit, et in epistola ad Ephes. de fide, et charitate τὰ δὲ δύο ἐν ἐσώτητι γενόμενα δεῦ ἑστίν, hac duo, inquit, in vnu copulata Dei sunt. Hac vos ex quo disingere, auctore et duce Luthero, coepistis. a successoribus Apostolorum Episcopis vos abstraxistis, quod fuit vestrorum malorum initium. Hinc beatus Ignatius in eadem epist. ad Smyrneses περισσοῦς, inquit, φέρτε ὡς ἀρχὴν κακῶν, πάντες τῷ ὁπισκότῳ ἀκολουθεῖτε, ὡς ἰησοῦς χριστὸς τῷ πατρὶ, καὶ τῷ πρεσβυτέρῳ ὡς τοῖς ἀποστόλοις. Fugite, inquit, diuisiones tanquam principium malorum, sequimini omnes Episcopum, ut Christus patrem: et ceterum Episcoporum tanquam Apostolos. Hoc enim significat τὸ πρεσβυτέριον σύστημα τῶν πρεσβυτέρων, τῶν ἐπὶ τοῖς ὁπισκότοις. Sic interpretes Graeci omnes interpretantur vocabulum presbyterij. Sic accipiendum est in epist. ad Timoth. de ordinatione Timothei Episcopi facta à pluribus Episcopis, secundum canonem Apostolicum, qui in Ecclesia Catholica per cunctum orbem diffusa seruatur. Cum igitur praecipit B. Ignatius sequi presbyterium tanquam Apostolos, synodum Episcoporum intellexit. Hac enim Apostolos repraesentat, siquidem ad exemplum, et imitationem eorum conuenire solent Episcopi ad quaestiones grauiore de dogmatibus, sicut conueniunt Apostoli cum Episcopis Hierosolymis propter eos, qui de haeresi Pharisaorum, cum alioqui credidissent, existimabant oportere credentes circumcidi, et seruare adhuc legem Moysis. Age nunc Antoni, amabo te, cum iubet B. Ignatius Episcopum sequi, sicut Christus patrem sequitur, et congregationem Episcoporum, tanquam congregationem Apostolorum, loquebaturne de Episcopis, qui nihil aliud haberent praeter gratiam vicaria ordinationis? qui vicaria, inquam, ordinatione Apostolis succederent, non autem in fide, et doctrina? Quis nisi amens dicturus est hoc? Sic nos Antoni de huiusmodi Episcoporum successionem vicaria ordinatione loquimur. Quod tu quidem teste conscientia tua, qua te tacite arguit, sentis: sed nisi negares, nihil ad respondendum contra libros meos haberes. Omitamus igitur quod frustra, et sine vlla necessitate, quia nemo negat, scribis, non posse esse successores Apostolorum eos, qui doctrinam Apostolorum non docent. Quod si Episcopos nostros tales esse putabis, id est, non docere doctrinam

Quod presbyterium in epist. Ignatij ceterum Episcoporum significet, id est, synodum Episcoporum.

Quomodo Ignatius, et alij patres cum de ceterum Episcoporum Apostolos repraesentant, de Episcopis loquuntur, qui in fide, et doctrina Apostolis successerunt.

et adhuc legem Moysis. Age nunc Antoni, amabo te, cum iubet B. Ignatius Episcopum sequi, sicut Christus patrem sequitur, et congregationem Episcoporum, tanquam congregationem Apostolorum, loquebaturne de Episcopis, qui nihil aliud haberent praeter gratiam vicaria ordinationis? qui vicaria, inquam, ordinatione Apostolis succederent, non autem in fide, et doctrina? Quis nisi amens dicturus est hoc? Sic nos Antoni de huiusmodi Episcoporum successionem vicaria ordinatione loquimur. Quod tu quidem teste conscientia tua, qua te tacite arguit, sentis: sed nisi negares, nihil ad respondendum contra libros meos haberes. Omitamus igitur quod frustra, et sine vlla necessitate, quia nemo negat, scribis, non posse esse successores Apostolorum eos, qui doctrinam Apostolorum non docent. Quod si Episcopos nostros tales esse putabis, id est, non docere doctrinam

doctrinam Apostolorum, ut paulo pōss affirmas, debbas non dicere tantum, ut ille
 Parmenianus quam sēpē dixi, sed probare etiam. Nobis verō quod doctrinam
 Apostolorum doceant et ministri vestri non, ut verbis beati Cypriani utar, pro-
 batio est ad fidem facili compendio veritatis. Scribit Ioannes in epist. sua pri-
 ma, vos quod audistis ab initio, in vobis permaneat; quia si in vobis permanse-
 rit, quod audistis ab initio, & vos in filio, & patre manebitis, hæc scripsi vo-
 bis de ijs, qui seducunt vos. At nos sumus Antoni, in quibus permanet, quod
 ab initio à nostris episcopis audiimus; est igitur successio Apostolica doctrina in
 successione vicaria ordinationis eorum. Aut ostendite vos, quando in Ecclesia
 nostra, quæ per cunctum orbem diffusa est, non sic docebatur, sicut in omnibus
 Ecclesijs Catholicorum docetur. Et ad Timoth. scribit apostolus, & quæ audi-
 sti à me per multos testes, hæc commēda fidelibus hominibus, qui idonei erunt et
 alios docere: quæ Timoth. à Paulo apostolo audierat, illa eadem audiebat Pau-
 lum in omnibus Ecclesijs docere, ut ipse in epistola ad Corinth. priore, sicut &
 in omnibus, inquit, Ecclesijs sanctorum doceo, omnes enim Ecclesia testes erant
 apostolicæ doctrinæ, quam Timotheus ab apostolo Paulo audiebat, similiter te-
 stes sunt omnes Ecclesia Catholicorum per cunctum orbem apostolica doctrina
 Ecclesie Romanæ, quia cum omnibus Ecclesijs cōmunicat. Responde tu Anto-
 ni, quid horum Lutherani conuenit? permansit ne in vobis quod ab initio au-
 distis? aut fuit ab initio doctrina Lutheri? si ais, proba. Auditum ne erat per
 multos testes, quod primus & solus Lutherus cum cœpit, docuit? docebat sic
 Martinus Lutherus in alijs Ecclesijs extra Germaniam, cum in Germania do-
 ctrinam suam docuit, & de suo nomine sectatores hæresis suæ Lutheranos vo-
 cauit? cōmunicatis ne cū omnibus Ecclesijs Catholicorū? an potius ubiq. faci-
 estis anathema? ubique carceres, cruces, & ignes parati. Nos, ut verbis Irenæi
 martyris apostolici auctoris utar, eam quam habet Ecclesia Romana ab apo-
 stolis traditionem, & annunciatam hominibus fidem per successiones Episco-
 porum peruenientem vsq. ad nos proferentes confundimus, inquit. eos, qui quo-
 quomodo vel per sui placentiam malam, vel vanā gloriam, vel per cæcitatem,
 & malam sententiam praterquā oportet, colligunt: Sic nos confundimus vos,
 qui non potestis proferre, nisi traditionem doctrinæ Lutheri, partim ante eum,
 partim post eum in vniuersis Ecclesijs anathematizatam peruenientem vsq.
 ad vos per successiones ministrorum quos ille instituit, & sua doctrina imbuit;
 quam animo irato & percito, tum superbia, arrogantia, & contumacia elatus,
 & odio in aduersarios concitato partim excogitauit, partim ab hereticis ante
 damnatis mutuatus est. Ede Antoni origines doctrinæ Lutherane vnde cœpit?
 à quo nomen habet? in quibus ante Lutherum fuit? si enim ab initio audita est,
 & permansit in ijs, qui eam vobis tradiderunt, quorum primus fuit Martinus
 Lutherus

Quomodo
 probamus
 nos Episco-
 pos nostros
 docere apo-
 stolicā do-
 ctrinā testi-
 monio Ioa-
 nis, & Pauli.

Quomodo
 omnes Ec-
 clesie per
 cunctum or-
 bem testes,
 sunt Apo-
 stolicæ do-
 ctrinæ ecclē-
 siæ Rom.
 Quomodo
 probamus
 doctrinam
 Lutheri nō
 esse aposto-
 licam.

Qualis do-
 ctrina Lu-
 theri, à qui-
 bus accepta
 & quomo-
 do tradita.

Si doctrina
 Lutheri ab
 initio fuit,
 tunc, quid
 necesse est
 tunc sequi.

Lutherus

Quare Lu-
therus coe-
pit docto-
res sanctos
cōtemnere.

Quod iudi-
ciū Lutheri
de sanctis
doctoribus
faciebat, te-
ste, & aucto-
re Aurifa-
bro.

Conuiales
sermōnes
Aurifabri.

Antonij
mēdacium.
Quomodo
neceſſe ſit,
vt traditio
Apoſtolica
doctrinae
per ſucceſſi-
onem Epi-
ſcoporum
ad nos per-
ueniant.
Quae ſit cer-
ta, & neceſ-
ſaria nota
Apoſtolicae
doctrinae.

Lutherus heresiarcha, necesse esset, vt omnes libri veterum, & sanctorum pa-
trum pleni doctrina Lutheri reperirentur, vt quidem reperiuntur referti do-
ctrina Catholica Ecclesia Rom. per cunctū orbem propagata. Quod quidem cū
ita esse Lutherus sciret, cepit astute verbū Dei iactare & tradere scripturas p-
prio spiritu interpretādas esse, et doctores sanctos contēnere. Vide Antoni, vt te
tui magistri pudeat, quid Aurifaber in sermonibus conuualibus, quos de dictis,
et gestis Lutheri collegit, de iudicio, quod Lutherus de sanctis doctoribus facie-
bat, scripserit. Hiero. (aiebat) legi potest propter historias: nam propter fidem,
propter veram religionem, & doctrinam, nō est quod legatur, cū de eo vnum
verbum in eius scriptis non reperiatur, neq; debet inter patres, & doctores Ec-
clesiae annumerari. Fuit enim haereticus. Originem iam ego proſcripsi. Chryso-
stomus nihil etiam apud me valet, est tātum rabula. Basilius nihil quoz; valet,
est tantum monachus, ego nollem pro illo vnū capillum dare, sed apologia Me-
lanchthōis superat omnes doctores in tota ecclesia. Omitto reliqua eius generis,
si mihi fidem non adhibes, qui nescio Germanicē, sermones enim istos con-
uiales Germanica lingua scripsit Aurifaber, adhibe domino Edero doctori
Viennensi & consiliario imperatoris viro grauissimo, qui hac in Euangelica
inquisitione, (sic enim librum suum inscripsit) ex illis sermonibus excerpſit.
„ Redeo ad mendacia cauillatoria libelli tui. Neque verum est, inquit,
„ quod putat Turrianus istam ordinationem, quam vicariam ap-
„ pellat, esse certam notam successionis Apostolicae, nam (vt infini-
„ ta alia praetermittam) cum Paulus Ephesinos Episcopos, vel pres-
„ byteros compellans, noui, inquit, ex vobis ipsis exorituros, qui lo-
„ quantur peruersa, vt discipulos post se abſtrahant, certē illi habe-
„ bant vicariam istam ordinationem, neque tamen erant Aposto-
„ lorum successores. Indica, vbi ego dixerim vicariam ordinationem esse cer-
„ tam notam Apostolicae successionis, vt si non indicaueris, tute mendacij reum
esse conuincas. Non enim est dubium, quin is, qui est Episcopus, haereticus fieri
possit; sed rursus, cum verbum Dei nō possit audiri sine pradicante, nec aliquis
predicare, nisi mittatur, consequens est, vt traditio Apostolica doctrina nō nisi
per successionem Episcoporum, qui ipsis Apostolis primis ministris verbi vicaria
ordinatione succedunt, vsq; ad nos perueniat. Ita vt illa sit Apostolica doctri-
na traditio, quam per successionem Episcoporum Catholicorum vsq; ad Aposto-
los tanquam ad originem suam reuocare possumus, vt sic probemus in nobis
permanere, quod ab initio audiuiſimus secundum sententiam beati Ioannis. Hac
est certa, & necessaria nota, vt tuo verbo vtar, Apostolica successionis, scilicet,
reuocatio doctrinae per successionem Episcoporum vicaria ordinatione vsque ad
Apostolos, qui Episcopos dum vixerunt, ordinarunt, & illi alios, & alij alios
deinceps

deinceps vsq; ad nos. ita vt doctrina illa testimonio Apostolica traditionis ca-
 reat, quæ non fuerit semper ab initio vsq; ad nos predicata, quod non potest nisi
 per successiones Episcoporum constare, quia ipsi sunt primi ministri verbi, qui
 alios ministros verbi mittunt, & quorum iniussu nemo verbo Dei ministrare
 potest secundum canonem Apostolorum. Vt autem tales sint Episcopi in Eccle-
 sia Catholica per cunctum orbem diffusa, vt per eorum successiones perueniat
 vsq; ad nos apostolica doctrina traditio; & doctrina, quæ nobis predicatur per
 eandem successiones Episcoporum vsque ad ipsorum Apostolorum traditionem
 reuocetur, Episcopus Romanus B. Petri successor prouidet. ipsius enim auctori-
 tate, ordinationes omnium Episcoporum Ecclesia Catholica sunt, sed non prius,
 quam de eorum confessione fidei Catholica constet. Testimonio sunt synodica
 epistola, quæ hodie extant, quas olim patriarcha ad Episcopum Romanum de
 confessione fidei sua ex Oriente mittebant, quod vt facilius, & expeditius, ac
 citius fieret, Archiepiscopus Thessalonicens. erat vicarius Episcopi Romani, cuius
 auctoritate ordinationes episcoporum confirmabat, vt ex epistolis Leonis primi
 perspicui potest. Vnde ad Romanam ecclesiam ait S. Irenæus propter potentiorē
 principalitatem necesse est omnem conuenire Ecclesiam, hoc est, eos, qui sunt
 vndiq; fideles, in qua semper, inquit, ab ijs, qui sunt vndiq; conseruata est ea,
 quæ est ab apost. traditio. Ecclesia ergo, quæ ad ecclesiam Rom. propter prima-
 tum pontificis, qui in ea cathedram B. Petri habet, non conueniunt, huiusmodi
 episcopos, per quorum successiones apostolica doctrina traditio veniat, habere
 non possunt. Quod ergo à me petis, inquires, Primum igitur omnium pro-
 ba nobis si potes Episcopos pontificios, adeoq; ipsum Pontificem
 rectè, ac legitime vocatos esse, (sic enim ait Christus, euntes doce-
 te) deinde purè Euangelium docere, sacramenta ita, vt præscri-
 ptum est, administrare, & ea omnia præstare, quæ Christus man-
 dauit. Tunc ἀποδαντὸς effeceris, Christi promissionem ad illos
 pertinere. Probatum. Antoni, rectè, & legitime vocatos esse, quia auctoritate
 primi episcopi, qui est successor Petri principis apostolorum, ordinationes eorum
 factæ sunt, approbata prius eorum confessione fidei, & habita questione de mo-
 ribus, & populus eorum assentientibus; nullus enim episcopus populo repugnan-
 ti, & inuito præponitur iuxta canonem apost. licet tu virumq; horum de mori-
 bus & assensu populi negabis, quia nolles ita esse, vt odium tuum in eos iustum
 tibi videretur. virum verò postea omnia præstent, quæ Christus mandauit, quis
 te iudicem constituuit? cur tu maius iudicium subis, sicut beatus Iacobus ait, dum
 ipsos iudices iudicās? iudices enim spirituales sunt episcopi: an si quando aliqui
 episcopi non sint tam sancti, aut probi, aut iusti, aut benigni, (etsi tu miser nul-
 lum excipis, omnes putas flagitiosos, & sceleratos) an cōtinuo pœnitebit Deum

Quæ doctri-
 na testimo-
 nio aposto-
 lica doctri-
 næ careat.

Quomodo
 Episcopi Ro-
 mani est, p-
 uidere, vt
 doctrina, q̄
 in Ecclesia
 traditur, per
 successiōes
 Episcoporum
 legitimas
 ad ipsorum
 Apostolorum
 traditionē
 reuocetur.

Quomodo
 nos proba-
 mus, quod à
 nobis An-
 tonius req-
 rit, Episco-
 pos nostros
 rectè, & le-
 gitime vo-
 catos esse.
 Quomodo
 Antonius
 iudicem iu-
 dicum se fa-
 cit, & maius
 iudicium
 subit.

Quomodo
Christus nō
definit esse
cum gratia
sua, quan-
diu manet
gratia.

doni sui & vocationis? An non legisti, vel potius non intellexisti, quod Paulus ad Timotheum scripsit, noli negligere gratiam, quae in te est, quae data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij? de ordinatione Episcopi loquebatur, quae gratia Dei est, quamvis negligenter administraretur ab eo, qui accepit. Si gratia Dei est, & eam non amittit, qui postea non praestat omnia, quae Christus mandauit, quomodo Christus definit esse cum gratia sua? i. cum eo, qui illam accepit, & adhuc habet? ita ut per eam gratiam efficiatur, quod Deus per eam effici voluit, quamvis malus sit, & indignus, qui eam habet, quia semel data est ad aliorum vtilitatem; & nequitia ministri non potest reddere deterius beneficium Dei: licet ille ministerium suum male ministrando inhonoret.

CAPVT II.

” **I**S deinde, Atque ut videas quam parum aptè ratiocine-
” ris, si tibi credimus hunc locum Matthaei interpretanti,
” eo nos deducet tua argumentatio, ut dicamus semper fu-
” turos esse aliquos, qui omnes gentes doceant, id est, sem-
” per futurum Apostolorum cœtum, & ordinem in Ecclesia (nam
” apostolorum fuit omnes gētes docere, ut antè dictum est,) at illud
” esse falsissimum non tantum ratio, sed etiam experientia confir-
” mat. Si putas Apostolos omnes gentes docuisse, & non spectasse etiam ex par-
” te hoc præceptum ad Episcopos Apostolorum successores, experientia ipsa te
” refellit, et redarguit. Audire enim potes, nisi surdus es, aut non vis credere, quā
” multae gentes, quibus nunquam fuit Euangelium prædicatum, nec vllum vn-
” quum vestigium prædicationis audite deprehensum nostra aetate, idolorum cul-
” ture relicto in Oriente, & Occidente ad fidem acceperunt; & quotidie accedūt.
” Continuo dices hic, noui enim quam sis promptus ad aucupandum cauillatione-
” nes, non esse Episcopos, qui illis prædicant, An non satis est ab Episcopis mitti?
” & Episcoporum adiutores esse? an nō ministrabant verbo, Lucas, Urbanus, Ti-
” motheus, Clemens, & ceteri adiutores Pauli, quos ipse sic vocat? Si prædica-
” tum est Euangelium regni à sanctis Apostolis in vniuerso orbe in testimonium
” gentibus, & illis solum mandatum est docere omnes gentes, iam olim debuit
” venire consummatio. Hoc tantum postea ne concedas, negabis credo supe-
” rius. Eo igitur te deducit mea argumentatio, ut nisi verbo Dei repugnes, con-
” cedas semper futuros esse aliquos, qui quod Dominus dixit faciendum esse an-
” te consummationem saeculi, faciant, prædicare scilicet in vniuerso orbe, id est,
” omnibus gentibus in testimonium illis, ut sint scilicet inexcusabiles. Illud etiam,
” quod absurdum consequens putasti, semper futurum esse Apostolorum cœtum,
” & ordinem in Ecclesia, non intellexisti, quemadmodum hoc verum est, nec si
” dicam.

Quomodo
cogitur An-
tonius fateri,
nisi verbo
Dei repu-
gnare velit,
semper fu-
turos esse, q-
prædicant in
vniuerso
mundo, id
est, omnib-
gentib- in
testimonium
illis.

dicam, intelliges, quia nō credis. Crede saltem B. Ignatio Apostolorum discipulo, qui paulō ante precipiebat in epistola ad Smyrnenſes sequi episcopum, sicut Christus, inquit, sequitur patrem, & presbyterium, id est cōtū Episcoporum, tanquam Apostolos, synodum episcoporum, ut antea dixi, intellexit, synodus enim episcoporum congregationem Apostolorum repræsentat. Huiusmodi synodi, cū opus erit, nunquam deerunt in ecclesia, sicut nec hactenus defuerunt. Semper itaq; futurus est in ecclesia cōtus, & ordo, non quidem Apostolorum, qui mortui sunt, sed tanquam Apostolorum, id episcoporum, qui sunt successorum. Sed videamus, quæ sequuntur. Quamobrem, inquit, perpetuū quidem manebit verbum Dei in ecclesia, quia Christus aderit ecclesiæ vsque ad consummationem sæculi. Sed quemadmodum ipsius Ecclesiæ status exterior & visibilis non semper est idem: ita non semper eodem exteriori modo ipsum Dei verbum in Ecclesia docetur. Quandiu enim steterit ordo legitimus Ecclesiæ, tamdiu certè pastores, ut Ecclesiā doceant, ordinaria successione propagabuntur, sed si ecclesiæ ordo collapsus & exterior Ecclesiæ facies deformata fuerit, tunc Dominus extraordinarijs modis & sui verbi doctrinam cōferuabit, & cū ipsi videbitur, collapsum ordinem restituet. Semper dicis tantum, & non probas, ut nunquam desinas esse alter Parmenianus: quis tibi dedit, statum exteriorem & visibilem ecclesiæ non semper esse eundem? Quis concessit tibi legitimum ecclesiæ ordinem nō stare, sed collapsum esse: cur sumis, quod nec a me cōcessum, nec a te probatum est? quæ isthac ars recte differendi est, quam iactare soles? Si Christus prouidit, ut perpetuū maneret verbum Dei in Ecclesia, quod tu fateris, scriptum est enim, quomodo audient sine predicante? quomodo verò predicabunt nisi mittantur? an non pertinebat ad eundem prouidere simul, ut maneret perpetuū in Ecclesia legitimus ordo predicantium verbum Dei, & mittentium ad predicandum? Si pertinebat, quod nisi quis vecors negare non potest, quomodo Dei prouidentiam & fidelitatem, negligētia acceptæ gratiæ frustrari potuit? vrgebo iterum quod Paulus ad Timotheum scripsit, noli, inquit, negligere gratiam, quæ in te est, quæ data est tibi per prophetiam cum impositione manuum presbyterij, si hoc quod Paulus de charismate legitimi ordinis episcopi scripsit, ad omnes episcopos pertinet, non enim propter Tim. tantum scriptum est, an non satis aperte docet Apostolus, ordinem Episcoporum esse legitimum ordinem ecclesiæ quam negligatur, id est, quamuis negligenter, & vitiosè geratur, & tractetur? alioqui non diceret, noli negligere gratiam, quæ in te est, si cum negligitur, non est. Est quidem dignus, qui negligit, priuari ministerio gratiæ; ministrat tamē, & efficax est ministerium, quamdiu ministrat, licet malè interim ministrat.

T 2

Nemini,

Quomodo
quod absur-
dum conse-
quens Anto-
nius puta-
bat, verum
alioqui est,
scilicet futu-
rū esse se n-
per in eccle-
sia aposto-
lorum certū
& ordinem.

Quomodo
Antonius
sumit ad ar-
gumentan-
dum, quod
neque con-
cessum, ne-
que proba-
batum est
tanquā dif-
ferēdi igno-
rus.

Quomodo
faciat Anto-
nius, ut ne-
gligētia ac-
ceptæ gratiæ
fidelitatem
& prouiden-
tiā Dei fru-
stretur, qd
est impium.

Quo Apost. Nemini, inquit apost. dantes occasione, vt nō vituperetur ministeriū nostrum, sed in omnibus exhibeamus nos sicut Dei ministros: nō dixit, nemini dantes occasione, vt nō frustra habeatur ministeriū nostrum, & ne sit casū, sed vt nō vituperetur. Potest. n. efficax esse, & alioqui vituperari, quia nō vt oportet, adhibetur. Tunc enim non impletur ministeriū, quod eidem Tim. apostolus praecepit, inquit, ministeriū tuū imple, sobrius esto. Rursus qui dixit, qui bene praesunt presbyteri, duplici honore digni sunt, satis etiā clarē docuit, eos qui malē praesunt, nō quidem amittere gradū, quē per ordinationē acquisierunt, facti ex diaconis presbyteri, (sicut de diaconis dixit idē apost. qui bene ministraverint, bonum gradū sibi acquirunt) sed non esse dignos honore. Honorē. n. vocat mercedē, quā dignus est operarius. Qui enim, inquit, altari deseruiunt, cū altari participant, ita et Dominus ordinavit ijs, qui euangelium annunciant, de euangelio viuere. Respondē mihī Antoni, an desit esse psbyter Martinus Lutherus, quia fuit apostata? quia fuit sacrilegus? quia virginem Deo sacram, & Christi filij eius sponsam Catharinā de Bore ex monasterio Nimicensi rapuit? & in matrimoniū incestū accepit? quia tot cedium in bello rusticorū auctor fuit? quia ecclesiā Christi scidit? omitto reliqua, lege vestros scriptores, & historias de eo conscripserunt: si nihil horum ita criminofum in eum habendū esse iudicas, vt gradum presbyterij amiserit, vt sic ad eum vestrorum ministrorum origines reuocetis, quomodo punire haeticos in nostros episcopos tam criminofum esse putas, vt ob hanc causam successorē vicaria ordinationis amissam esse dicas? hoc enim est, quod tāquam summum crimen nobis obijcitis, cetera verō crimina à vobis ficta sunt, in nostris enim ecclesijs non silent canones sacri, non tacent tribunalia episcoporum. Non sunt muta synodi, vigent iudicijs ecclesiasticis nā baptis, & apostasie, & auctoritate, id est, depositiones, excommunicationes, anathemata, postremo gladius, quem potestas secularis non frustra portat, vt, sicut Apost. praecipit, auferatur malū ex nobis ipsis; Sic igitur, quā dilatauimus, premamus, ordolegitimus episcoporum, qui fuit à principio, idem secundum Dei providentiam et fidelitatem semper in ecclesia Catholica manet; ecclesia status exterior, & visibilis ex isto eodem ordine episcoporum exstitit, siquidem episcoporum est ordinare episcopum, & episcopi ordinare presbyteros, diaconos, hypodiaconos, & reliquos minores ministros, idem igitur ecclesia status exterior, & visibilis semper in ecclesia catholica manet. Illud verō superius, ex quo ratione conueni, quem mediū terminum vocamus, inferius sequi vides, esse, inquam, semper in Ecclesia eundem ordinem legitimū episcoporum, propter rationē diuinā providentia et fidelitatis, q̄ hoc satis per se, vt paulo ante docui, confirmat, testis est apostolica traditio, q̄ in omnibus ecclesijs Catholicis cuncti orbis custoditur, et in ecclesijs Germania vsq; ad aduentū Martini Lutheri semper custodita fuit. Traditionis autē idoneus testis est, inquit Tertul. consuetudo, cuius traditio est, inquit, inuentrix,

Quomodo
eocludatur,
eundem ec-
clesiā sta-
tum exteri-
orem & vi-
sibilem sem-
per in eccle-
sia manere.

Quomodo
eundem or-
dinem legi-
timū epi-
scoporū
semper in
ecclesia esse
testis sit A-
postolica tra-
ditio, tradi-
tionis con-
suetudo ec-
clesiā.

idoneus testis est, inquit Tertul. consuetudo, cuius traditio est, inquit, inuentrix,

ratio cōfirmatrix, fides obseruatrix. Lustra Antoni oēs ecclesias mundi Catholice, in omnibus reperies eandē consuetudinē episcopū ordinādi, per prophetiā scriptā Dion. Areop. Pauli discipulus $\epsilon\gamma\omicron\pi\omicron\tau\omicron\upsilon\omicron\nu\ \epsilon\pi\iota\sigma\kappa\omicron\upsilon\pi\omicron\nu$ vocat, cum impositione manū presbyterij, i. episcoporū, quā consuetudo, & eius inuentrix traditio hac scriptura Pauli cōsistunt, et si nihil interest, ait idē Tert. utrū consuetudo scriptura, an traditione consistat. Hac exterior ecclesiæ facies, quā tu vocas, quā ex ecclesiastica hierarchia constat, dum ab exordio vnitatis ecclesiæ nō receditur, deformata esse nō potest, ut tu fingis, vbi verō episcoporū ordo est, sed ab exordio vnitatis discessū est, quia iam ibi ecclesiæ Catholica nō sunt, quia nō sunt partes totius ecclesiæ Catholica, quā vna est, nec episcoporū ordo legitimus & canonicus habendus est, licet charisma sit tibi facies ecclesiæ exterior deformata et cōturbata est: at in vestris ecclesijs Antoni ne facies quidē vlla exterior ecclesiæ est, nec esse potest, quā episcopū à quo ecclesiā formari potest, et debet, penitus nō habetis.

Veniamus iam ad illos extraordinarios modos, quibus Dñs, aī doctrinā verbi sui cōseruabit, si ecclesiæ ordo collapsus, & exterior ecclesiæ facies deformata fuerit. Et si iā confectū est, nō esse ordinē ecclesiæ collapsū, nec exteriorē ecclesiæ faciem deformatā, ut tu fingeas, ac proinde nō opus esse isto, quē dicis, extraordinario modo cōseruandi doctrinā verbi Dei; quaramus tamen abs te, quomodo istū extraordinariū modum probas, quem tu confiteris, & Martinus Lutherus Germania tradidit? licet nunquā sic vocauerit, nec extraordinariū esse cōfessus sit: si nō probas, quare ab alijs, ut tibi dicenti tantum credant, requiris, nisi quia tu etiā dicenti tantū credidisti? quis propheta istum extraordinarium modum cōseruandi doctrinā euangelij prænunciavit, & futurum prädixit? sanē quidem ordinariū modum cōseruādi doctrinā euangelij dominus in euāgelio docuit, et tradidit, ut antea docui: cū enim dixisset Euntes docete omnes gentes, subiunxit, & ecce ego vobiscū sum vsq; ad cōsumptionē saculi. Igitur qui tenent doctrinā, quā episcopi apostolorū successores in ecclesiā catholica prädicāt, cum his est Dominus vsq; ad cōsumptionem saculi, sic enim dixi paulo suprā, hunc locū in constitutionibus Apostolorū expositū esse. Hic est modus ordinarius cōseruandi doctrinā verbi, per prädicationem s. episcoporum catholici orū, hi enim sunt successores apost. Hunc modum ordinariū prädixit propheta Isā prophetans enim de statu ecclesiæ euāgelicæ, p̄ are, inquit, afferam tibi aurū: pro ferro autem ferā tibi argentum: pro lignis verō feram tibi as: pro lapidibus ferrum. Hunc locum interpretans B. Cyrillus in commentarijs suis, his materijs, inquit, pro exemplis vtens, quæ multum inter se differunt, docet, omnia in melius esse mutanda: & prima, ac secunda multum inter se differre. Lex enim cessura erat euāgelio, quod tantum differt à lege, quantum aurū ab are, est enim $\alpha\varsigma\ \chi\epsilon\upsilon\tau\omicron\phi\alpha\upsilon\tau\epsilon\varsigma$, id est, simile auro, sed tamen non est aurum, &

Qua scriptura Pauli, traditio Apostolica, & consuetudo ordinationis episcoporum nitatur. Vbi exterior facies Ecclesiæ, & quomodo deformari non possit. Quomodo apud Protestantibus nō potest esse exterior facies Ecclesiæ.

Quis sit ordinarius modus cōseruādi doctrinā verbi secundum scripturam.

Prophetia Esaie de modo ordinario cōseruādi doctrinā verbi.

Quomodo
LXX inter
pretes 300.
annis ante
aduentum
Christi no-
mine episco-
pi in pphe-
cia de mini-
stris Euāge-
lij vti sunt.

Quomodo
prophetia
Esaiæ defu-
turus in Eu-
angelio epi-
scopis, & de
eorū mini-
sterio cum
euāgelio &
Apostolica
doctrina cō-
sonet.

Quā pacem
precetur A-
post. Paulus
in principiis
suarum epi-
stolarū; &
quā gratiā,
cum ait pax
vobis & gra-
tia.
Quomodo
Protestātes
pacē, & gra-
tiam iustitię
habere non
possunt, q̄a
ministros
pacis, & iu-
stitię episco-
pos habere
nolunt.

rum; et ferrum ἀργυροπαρές, id est, simile argento, sed non est argentum, quin
potius mulio instruit illud: lex ergo comparari potest cum are; Euangelium verò
cum auro, vita verò euangelica cum argento, habet enim maximum splendo-
rem spiritualiter. idcirco Paulus quamuis in cognitiōe legis multum prastaret,
omnia tamen stercus ducebat, vt Christum lucraretur, & cognitionem eius,
hactenus Cyrillus. Deinde subiungit propheta, & dabo principes tuos in pace,
& episcopos tuos in iustitia. Hiero. prapostos vertit: LXX. trecentis annis ante
aduentum Christi verbo Apostolico episcoporum diuino afflatu vsi sunt, hi sunt
Ecclesiarum principes, sic enim eos Apostolica constitutio lib. 2. Clementis vo-
cat cap. 34. hi accipiunt primi potestatem ministrandi verbo, & soluendi atque
ligandi; & ipsi impartiunt presbyteris per ordinationē, quia igitur cum pecca-
ta remittunt, pacem cum Deo, & ecclesia in ijs, quos absoluunt, faciunt, & fiunt
ministri iustificationis eorum per ministerium verbi reconciliationis, quod in
eis posuit Deus, idcirco dicit, dabo principes tuos in pace, & episcopos tuos in
iustitia. Cum ijs igitur, qui huic ministerio pacis & iustitia præsunt, & cum ijs,
quibus pax Dei & ecclesia, ac iustitia Christi ministrantur, promisit se vsq̄ ad
consummationem sæculi mansurum. Hic est modus ordinarius conseruandi do-
ctrinam verbi Dei, in quo pax & iustitia continetur, scilicet per ministerium
episcoporum, quos diuina & prophetica LXX. interpretatio cum euāgelio con-
sonans nominatim expressit. Vos ergo pacem Dei non habetis in ecclesijs ve-
stris, quia prapostos ac principes episcopos in eis non habetis. Vide quid Aposto-
lica doctrina lib. 2. Clementis Romani c. 20. episcopo dicat, et quam bene cum
prophetico sermone consonet, per te (inquit) dicit saluator ei, qui est in peccatis
paralyticus, remittuntur peccata tua, fides tua te saluū fecit, vade in pace. Dein-
de subiungit ἐπὶ τῇ δὲ καὶ λιμὴν ἡσυχίας ὅτι ἡ τῷ χριστῷ ἐκκλησία, εἰς ἣν
λόγος τῆς ἡμετέρας ἀποκαθίστα ὑγιῆς καὶ ἀμώμους ἐν ἐλπίδας, ἐργο-
πύους ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ἔργοις, id est, pax & portus tranquillus Ecclesia Chri-
sti est, in quam peccatores absoluendo restitue sanos, & à macula liberos cum
bona spe, cum studio & labore bonorū operum, &c. Hanc pacem cum Deo, &
ecclesia per remissionem peccatorū precatur Apost. in principiis epist. suarum,
pax, inquit, & gratia vobis, &c. in hac pace ministranda Episcopi successores
Apostolorum sunt principes; quos qui habere nolunt, pacem istam habere non
possunt, neque gratiam iustitię consequi, quia episcopis primum dictum est in
Apostolis, quorum remiseritis peccata, remittentur eis, et quorum retinueritis,
retenta erunt. Veniamus iam ad istum tuum extraordinarium modum quem
dicis conseruandi doctrinam verbi, vnde eum protulisti? ex quo Euangelio
aut prophetico sermone cum Euangelio consonante? an dices reuelatum fuisse
Luthero? at Lutherus nunquam modum suum conseruandi doctrinam verbi

EXTRA

extraordinarium vocare ausus est, ne ipsum nomen extraordinarij criminolum fieret in euangelium, quod predicabat, quod videri volebat non esse aliud. Multum itaq; Antoni Ecclesia Catholica cepit tibi debere. Tu enim primus ex seita Lutheri ingenuè cōfiteris, discessisse vos à modo ordinario, id est, à sanctis Apostolis tradito conseruandi doctrinam verbi, cum modum à Martino Luthero vobis traditum extraordinarium vocas: extraordinarium enim sine ordinario non potest cogitari, & res ipsa posterior est. Interrogemus igitur Antonium, erat ne ille modus prior ordinarius conseruandi doctrinam verbi Apostolicus erat, inquit, aliunde enim venire non potuit, nisi ab ijs, à quibus euangelium predicari cepit. habebat igitur ille modus ordinarius conseruandi doctrinam verbi per successionem episcoporum Apostolis succedentium Apostolicam auctoritatem. Ostendatur ergo, quam auctoritatem habet modus iste extraordinarius conseruandi doctrinam sine successione vicaria ordinationis episcoporum, si enim Apostolicam habet, doceatur, quando Apostoli per meros laicos, qui nisi ab episcopo ordinari non possunt, Euangelium predicauerint: si autem non habet Apostolicam auctoritatem, ac proinde diuinam, restat, vt habeat humanam & ciuilem tantum. Percuntemur deinceps, erat ne iste ordinarius modus traditus ab apostolis, vt semper in ecclesia maneret? & hoc etiam concedit Antonius, quomodo enim poterat dari euangelium, vt semper permaneret, nisi modus etiam conseruandi Euangelium, qui semper permaneret, simul traderetur? Lex enim vetus, quia nō erat semper permansura, potuit sublato ad tempus modo ordinario conseruandi legem, conseruari extraordinario modo in captiuitate, vnde premoneri etiam possent Iudaei, transferendam esse legem cum sacerdotio, cum veniret tempus reuelationis fidei Messia in lege promissi, & à sanctis Patriarchis & Prophetis expectati, idq; propter imperfectionem, quia, vt Apostolus ait, nihil adduxit ad perfectū lex: modus autem extraordinarius conseruandi legem in illa Babylonica seruitute erat conseruare legem sine sacerdote, scriptum enim est in Malachia propheta cap. 2. labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est, vnde Oseas prophetans de Babylonica captiuitate c. 3. dies inquit multi sedebunt filij Israel sine rege, & sine principe, & sine sacrificio, & sine altari, & sine Ephod, & sine theraphim; & posthac reuertentur filij Israel, & quarent Dominum Deum suum. & paulo post, & erit inquit, populus sicut sacerdos, cui contradicitur, sic enim est apud LXX. significabat non esse futuros in illa captiuitate annorum LXX. sacerdotes, qui pro varijs delictis populi sacrificarēt, vnde illud frequens in Leuitico, offeret, vel tradet victimā, scilicet sacerdoti; & sacerdos orabit pro eo, & remittetur ei, in illa autem captiuitate futurum erat, vt non magis liceret vlli ex populo dare victimam sacerdoti

Quomodo
Lutherus
nunquam
modum suū
conseruandi
doctrinam
verbi extra-
ordinarium
vocauit.

Modus ex-
traordina-
rius conser-
uandi do-
ctrinā verbi
quē Anto-
nius dicit,
quomodo
coarguitur
falsitas.

Modus cō-
seruandi le-
gem in ca-
ptiuitate
Babylonica
quomodo
extraordi-
narius, &
quare.

Quomodo
in illo ex-
traordina-
rio modo
conseruadi
legem in il-
la Babylo-
ni ca seruitute
non fuit or-
do, & mini-
sterium sa-
cerdotale
interruptū,
sed inter-
missum.
De modo
extraordi-
nario sacer-
dotij Sa-
muelis.
Quomodo
extraordi-
narius mo-
dus conser-
uadi doctri-
nam verbi,
quem Pro-
testantes ha-
bere dicūt.
Antonius
nullam fun-
ditas affini-
tatem ha-
bet cum mo-
do extraor-
dinario cō-
seruandi le-
gem Baby-
lone.
Quomodo
Protestantes
Deū faciunt
vel incon-
stantem, vel
iniustum.
Quomodo
Antonius
cūm fatetur
modum cō-
seruadi do-
ctrinam ex-
traordina-
rium esse.
Antonius

cerdoti, ut pro peccato eius sacrificaret, quā licuisset ipsi sacerdoti sacrificium
facere, si quod vitium, aut maculam, aut morbum in lege vetitum haberet. is
enim est sacerdos, cui contradicitur. Et rursus idem Oseas, quia tu, inquit, repu-
listi scientiam, & ego repellam te, ne fungaris mihi sacerdotio. Illud etiam ob-
seruandum est hic, in illo extraordinario modo conseruandi legem sine sacer-
dote, non fuisse ordinem, & ministerium sacerdotale mutatum in aliud genus,
& formam. sic enim facta tunc fuisset veteris & ordinarij sacerdotij interrup-
tio, per translationem in aliud, sed intermissum tantum est, quia non licebat
extra Hierusalem vnctiones ex lege, & sacrificia facere, quibus ad consecran-
dum sacerdotes opus erat, sicuti diu ante captiuitatē in illo extraordinario mo-
do sacerdotij Samuelis, mortuo Eli sacerdote, nō fuit facta ex toto interruptio,
quia licet non esset ex filiis Aaron, erat tamen ex tribu Leui, qua erat ad serui-
endum altari à Deo electa, & constituta, in qua re gesta, ut B. August. lib. 17.
c. 5. de ciuitate Dei scripsit, eadem mutatio, qua per Christum futura erat, ad-
umbrata est, mortuo autem Samuele, successit Abiathar ex genere Aaron, &
post eum Sadoc, & alij deinceps. Cū illo igitur extraordinario modo conseruā-
di legem sine sacerdote, qui fuit propter cultum Deorum alienorum inducū,
à prophetis antea predictus futura translationis legis & sacerdotij typus, & fi-
gura effectus, post septuaginta annos captiuitatis ad ordinarium reductus, quā
affinitatem, aut similitudinem iste tuus extraordinarius modus conseruandi
doctrinam verbi habet? Quare ablatas vobis est ille ordinarius modus conser-
uandi doctrinam verbi ab initio per successionem vicaria ordinationis Episco-
porum à sanctis Apostolis (quod tu nō negas) traditus? si hoc maiores vestri no-
biscum commeruerunt, cur vestris ecclesijs iam repurgatis vobis nō restituitur?
cur Deum facitis aut doni sui inconstanter pœnitentem, aut iam correctos, &
repurgatos iniuste punientem? cur non mittit vobis ex cuncto orbe, tres saltem
Episcopos sanctos, & Apostolorum successores, à quibus pastores ordinaria suc-
cessionē diinceps propagentur? non possum satis mirari tam crasso ingenio te
esse, ut non videas, dum modum vestrum conseruandi doctrinam extraordina-
rium esse consiteris, simul consiteris, doctrinam verbi, quam isto modo conser-
uatis, extraordinariam doctrinam esse, & ut apostolus ait, variam & peregrina-
nam: ordinaria enim non indiget extraordinario modo. Sed dimittamus iam
istum modum tuum extraordinariū, de quo vercor, ne tibi sit cum tuis bellum
futurum, praesertim cum auctoribus centuriarū, qui ad antiquas origines tem-
porum Apostolicorum nouitia Lutheri dogmata reuocare frustra conari volu-
erunt, à immodico iam tibi non conuenit cum Andrea Freyhubio, cui tu subsidio ac-
currisli, simul fatetur doctrinam ipsam extraordinariam, & peregrinam esse. a Quomodo
Centuriatoribus, & Freyhubio repugnet.

curristi, ut succumbentem subleuares. ille enim c. 14. & 15. prioris sue disputationis 30. capitibus comprehensa, confitetur Episcopos Ecclesiarum nostrarum non amisisse potestatem ordinandi, neq. baptizandi, & absoluendi, cum tu alioqui affirmes, interruptum et collapsum esse ordinem Episcoporum, & aliam esse exteriorem, & visibilem ecclesie faciem: excusat tamen Andreas, secta sua homines non posse salua fide & bona conscientia ab illis ordinationem petere, quia fœdissime, inquit, eam contaminarunt, & corruerunt, & impia vota ab eis, qui ordinandi sunt, requirunt, & eosdem non tam ad docendum Euangelium, & administranda sacramenta, quam ad sacrificium missæ pro viuis, & mortuis offerendum constituunt. Cui ego libro secundo in extremo capite sic respondi, Si ordinationem Episcopi nostri, ut tu calumniaris, fœdissime contaminarunt, & corruerunt, quia, ut tu singis, impia vota ab ordinandis requirunt, & magis ad sacrificandum pro viuis, & defunctis, quam ad docendum Euangelium ordinant, at saltem accipite ab illis ordinationem, quorum ordinationem si non in corruptam, at certe efficacem esse concedis, sicuti absolutionem: quæ verò ipsi committunt, fœdè, ut dicis, ordinationem contaminando, vota impia requirendo, & ad sacrificia pro viuis & defunctis ordinando, ne hac ipsi faciat, donec aliter sentiat, facite interim, quod Dominus Iudæis precepit, Super cathedram Moysis sederunt scribæ, et Pharisei, quæcunq. dixerint vobis, facite: quæ autem faciunt, nolite facere. Si tu Antoni idem cum Andrea sentire vis, id est, potestatem ordinandi habere episcopos nostros, hoc ipsum responsum tibi habeto, sin verò pergis dicere, ordinationem, quam Episcopi faciunt, interruptam, & irritam esse, verte stylum tuum in Andream tibi contradicentem, & me missum fac. Sed Pergamus ad ea, quæ sequuntur, est igitur, inquis, error τὰ πρὸ τοῦ ἑπὶ τοῦ ὁδοῦ minimè ferendus, cum ita concludis, erit semper in Ecclesia veræ doctrinæ successio, ergo id necessariò fiet per vicariam ordinationem, & per successionem ordinariam Episcoporum Ecclesiæ Romanæ. Nam antecedens quidem probari potest ex Matthæi loco, & ex perpetua Christi cum suis præsentia; sed consequens est planè ἑρεπὸς ὅτις, & aliundè inuectum, neque quicquam habens cum loco Matthæi commune. Docui pau-

Quomodo
successio le-
gitima Epi-
scoporum
necessario
coniuncta
est cum suc-
cessione A-
postolicæ
doctrinæ

V scoporū.

scoporum nostrorum, per quos Catholica doctrina ad originem Apostolica prædicationis reuocatur, à successionem doctrina Apostolica facias nudam, ut sic consequens tuum heterogeneum, & nihil commune cum loco Matthæi habens, in officina tua fabrices. Deinde, inquis, tuo, id est. Sophistarum more, ut nobis imponas, à re ipsa ad rei modum transis, quem cum re ipsa, & apostolorum confundis. Te descripsisti Antoni, tu enim es, qui, ut fallas, non nos, sed tuos, ab Episcopis Ecclesiarum Catholicarum legitimis Apostolorum successoribus successionem in apostolica doctrina non ἀποδέχου, id est, imperit, hoc enim leuius esset sed malitiosè sciis. Quod ipse statim declaras, quasi obscure antea dixisses, sic enim ais. Verum fac me non ita summo iure tecum agere, certè tuam consequentiam, vel ipsi Episcopi Pontificij refellunt, quia eorum doctrina non est vera, neque cum mandatis Christi, & cum Apostolorum prædicatione, eorumque scriptis conueniens. Quomodo hoc probas Antoni, non esse veram doctrinam & cum prædicatione Apostolorum non conuenientem doctrinam Episcoporum Pontificiorum? quis hoc, quod sumis ad refellendam, ut dicis, consequentiam meam, tibi concessit?

CAPVT III.

Audiamus argumentationem tuam, quæ ex eadem officina promit, Audi ergo, inquis, quemadmodum liceat argumentari, Episcopi Pontificij non retinuerunt doctrinæ puritatem, & tamen vicariam ordinationem, & successionem ordinariam (saltem nomine tenus) retinuerunt, at non potuit puritas doctrinæ puritas in Ecclesia ex antecedente tuo, ergo necesse est doctrinæ puritatem alio modo quam vicaria istorum Episcoporum ordinatione fuisse in Ecclesia conseruatam. Sic dicis licere argumentari, quis tibi licentiam sic argumentandi largitus est? ut ex non concessis à me, neq. demonstratis à te, quod dicis, effici velis? quibus testibus probasti non retinuisse Episcopos Pontificios doctrinæ puritatem, nec doctrinam eorum cum Apostolorum prædicatione conuenire, & nomine tenus successionem ordinariam retinuisse? quibus, inquam, testibus, nisi ex Ecclesijs Lutheri? id est, ex domo vestra productis? sum ne isti vestri dicendi multi testes, quales illi multi, quorum testimonio doctrinam, quam Paulus Timotheo tradidit, probatam esse voluit? quæ audisti, inquit, à me per multos testes, hac commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios docere. Significat Paulus se non aliter docuisse Timotheum, quam sicut idem Paulus in omnibus Ecclesijs docebat, sic enim scripsit in epist. ad Corint. priore, spiritus prophetarum prophetis subiectus est,

non

non enim est dissensionis Deus, sed pacis. Deinde subiungit, sicut in omnibus Ecclesijs doceo. Loquitur autem Apostolus de ordine in gradibus Ecclesia seruando, ne inferior, quod est superioris, tyrannicè sibi rapiat, quo nihil esse potest exorabilius. Interpretatur locum Pauli Apostolica constitutio in extremo capite libri 8. Clemētis Romani, sic enim ait, in persona Apostolorum, verum cum a Deo didicerimus consequentiam rerum, Episcopis quidem assignauimus, & attribuimus, quæ ad principatū sacerdotij pertinent; presbyteris quæ ad sacerdotium; Deinde diaconis, quæ ad ministrandū vtrisque; vt purè et castè fiant, quæ ad religionem pertinent nec. n. fas est diacono sacrificium offerre, aut baptizare, aut benedictionem siue parua, siue magna facere, neq. presbytero ordinationem clericorum, siquidem non licet ordinem inuertere, cum nō sit Deus dissensionis, sed pacis, vt inferiores, quæ sunt superioris, per vim sibi vendant, non legem in malum suum reficientes ignorantes durum esse sibi contra stimulum calcitrare. Hactenus Apostolica doctrina & constitutio. Itaque prophetas vocat ministros Ecclesia diuersorum ordinem, ex quibus qui inferioris ordinis sunt, non vsurpant, quæ sunt superioris: sed eis subiecti sunt. Sic in epist. ad Tim. c. 1. prophetas vocauit, quas, vt sapè dixi, Dionysius vocat ιεροποιεῖς καὶ προφῆτας, id est, orationes consecratorias, quibus perficiuntur ordinationes episcopi, presbyteri, diaconi, hypodiaconi, lecloris, & deinceps. In his gradibus præcipit Timotheo bonam militiam militare, cum ait, hoc præceptum commendo tibi fili Timothee secundum præcedentes in te prophetas, vt milites in illis bonam militiam. Episcopus enim, vt idem Dionysius in Eccles. hier. ar. c. 5. ait, per omnes inferiores ordines sua operatur mysteria, id est, omnia quæ sacrè sunt in Ecclesia per ministros ecclesia, ad Episcopum pertinent: tanquam ipse illa ipsa mysteria operetur per ministros Ecclesia, quibus dedit per ordinationem potestatem hac operandi; sic S. Maximus Dionysij scholiastes interpretatur. Itaque tunc Episcopus bonam militiam in omnibus aliorum ordinum inferiorum gradibus, quos ipse etiam habet in se, militat, cum facit, vt omnes ministri, siue ordinati in Ecclesia benè ministrent quisq. in ordine & gradu suo. Sunt enim in Ecclesia maiores & minores ministri, siue propheta, alius alij subordinatus; vt omnia honestè, & secundum ordinem fiant in nobis, sicut idem Apostolus in epist. ad Cor. præcipit. Hoc affirmat Apostolus se in omnibus Ecclesijs docere, scilicet, spiritum prophetarum minorum prophetis maioribus subiectum esse, quia non sit Deus dissensionis, sed pacis, sicut Agabus & Silas minores propheta nunquā se, inquit Apostolica doctrina libro 8. Clem. cap. 1. in Apostolos maiores prophetas extulerunt: neq. Stephanus diaconus plenus fide & spiritu S. & tantus, ac tam excellens, vt intendens in calum, videret gloriam Dei, & Iesum stantem ad dextris virtutis Dei, nunquam tamen ijs vsus est, vt eadem Apostolica do-

Locus Apostoli spiritus prophetarum prophetis subiectus est, &c.

Locus Pauli Hoc præceptum commendo tibi fili Timothee secundum præcedentes in te prophetas, vt milites in illis bonam militiam.

elrina in extremo capite lib. 8. ait, qua ad ministerium diaconi non pertineret,
 neq. sacrificium, inquit, obtulit, quod est presbyteri, neq. manus ulli imposuit,
 quod est Episcopi; sed ordinem diaconi vsq. ad extremum seruauit; hoc enim,
 inquit, martyrem Christi decebat, τὴν ἐνταξίαν, id est, bonum ordinem vsq. ad
 finem custodire. Igitur quod Lutherus in Germania primus fecit, ut sine aucto-
 ritate Episcopi, in Ecclesia prophetaret, hoc est, doceret, & quod grauius fuit,
 ministros Ecclesia ordinaret, & vos facere pergitis, ista Apostolus Paulus, &
 omnes Ecclesia, in quibus docuit, condemnant, quia spiritus Lutheri presbyteri
 minoris prophetae, non fuit subiectus Episcopo maiori prophetae sine voluntate
 enim Episcopi, iubet canon Apostol. 39. ut presbyteri & diaconi nihil faciant;
 quia episcopo, inquit, est commissus populus, & ab eo est animarum ratio repo-
 scenda. Insuper ecclesiam Dei scidit, quasi esset Deus dissensionis, nō pacis; quod
 ei facere nō licebat, licet tanta sanctitate, quanta fuit Stephanus, praeclatus fuis-
 set; & tanta iniquitate episcopi omnes, quanta fuit Iudas, qui Christum prodidit,
 quia non licebat Apostolicam ἐνταξίαν & magisterium à Deo institutum
 inuerrere. Nos cōtra per multos testes, id est, testimonio omnium Ecclesiarum,
 in quibus Apostolica doctrina predicatur, probamus doctrinā Episcoporum rō-
 tificiorum, ut tu vocas, puram esse, & Apostolicam, quia cum omnibus ecclesijs
 Catholicis per vniuersum orbem communicat; & sic docent tanquam successo-
 res Apostolorum, sicut in omnibus ecclesijs Catholicis docetur, dixi sapē, & di-
 cendum est sapius, Ecclesias Catholicas me dicere, quae in vnitae ecclesia Ca-
 tholica ab hereticis, & schismaticis scissa permanēt. Quod enim in omnibus ec-
 clesijs docetur, non potest esse nisi ab Apostolis traditum, illis enim conuenit, qd
 ait propheta, in omnem terram exiuit sonus eorum, & in fines orbis terra ver-
 ba eorum; & rursus quod fuit ab Apostolis ab initio Ecclesia Catholica tradi-
 tum, necesse erat, ut per successionē eorum Episcoporum, quos ipsi ordinarunt,
 & instituerunt, ad nos perueniret. Idcirco Irenaeus, repetendū enim est millies,
 eam, inquit, quam habet scilicet ab apostolis, traditionem, et annunciam homi-
 nibus fidem per successionem Episcoporum peruenientem vsq. ad nos indican-
 tes, confundimus omnes eos, qui quoquomodo, vel per sui placentiam malam,
 vel vanam gloriam, vel per cecitatem, & malam sententiā praeferunt quam opor-
 tet colligunt. Igitur ex quo vos in Germania successionem Episcoporum Catho-
 licorum, id est, ab exordio vnitatis Ecclesiae, quod Christus in Petro auctoritate
 sua, sicut ait B. Cyprianus, disposuit, non discedentium habere noluitis, ex eo
 tempore doctrinam verbi Apostolicam, quam Episcopi vestri superiores tan-
 quam successores Apostolorum vobis tradiderant, conseruare, & cum omnibus
 Ecclesijs Catholicis communicare desuistis. Sic vos eruditissimus, & antiquis-
 simus auctor Irenaeus confundit. Quid ei respondebis Antoni, ut sectam tuam
 defendas?

Quae Luthe-
 rus in Ger-
 mania con-
 tra doctri-
 nam, quam
 Paulus in o-
 mnibus ec-
 clesijs do-
 cuit, fecerit.

Quomodo
 nos probe-
 mus doctri-
 nam episco-
 porum Fon-
 tificiorum,
 quos proci-
 testes in-
 uidiose vo-
 cant, puram
 esse, & apo-
 stolicam.

Quomodo
 quod in o-
 mnibus Ec-
 clesijs doce-
 tur, non po-
 test esse ni-
 si ab Apo-
 stolis tradi-
 tum.

Quomodo
 Irenaeus pro-
 testatur
 confundit.

defendas? immò quid Apostolo respondelis, cum ait in illo ipso loco, quem paulo ante contra te tractavi, & sicut in omnibus Ecclesijs doceo. Paulo enim post ait, an à vobis verbum Dei processit? aut in vos solos peruenit? an de huiusmodi verbo Dei vos Lutherani gloriari potestis? potestis ne docere, quod predicauit Lutherus, & vniuersa Ecclesia Catholica anathematizant, processisse non à Lutherò? neque peruenisse in solam Germaniam? si enim non processit à Lutherò, sed ab Apostolis, cur nomen ab eo accepistis? cur omnes Catholici vos Lutheranos vocant? & vobiscum non communicant? nos verò verbum, quod in Ecclesijs nostris predicatur, & quod Episcopi Pontificij retinent, non à nobis, nec ab ipsis primum processisse, sed à sanctis Apostolis, qui ex Hierusalem pleni spiritu sancto in vniuersum orbem ad predicandum omni creatura, & fundandis Ecclesijs profecti sunt, ex eo probamus, quod cum omnibus Ecclesijs Catholicis communicamus, quia sic in nostra Ecclesia docetur, sicut in omnibus. Profer tu in quibus extra Germaniam prouincijs, nationibus, regionibus, insulis, Ecclesias Lutheranas fundaueritis. Responde ergo Paulo, verbum, quod Lutherus predicauit, si verbum Dei est, quomodo non processit à Lutherò tantum? & quomodo non in Germaniam solam, sed in vniuersum orbem peruenit? Dimitte Turrianis Sophismata, intende hic neruos, & suda, quantum potes, vt videamus, quantum sudando proficias in negotio suscepto.

Sed rursus instas, inquis, & contendis alligationem ordinariæ successione à Christo esse institutam, & D. Andream, eo quòd id negat, bellum doctorem per ludibrium appellas. Quid si dicam non esse boni doctoris, immò ne doctoris quidem toties principium petere; & quod semel opinionis errore cōfinxerit, tanquam oraculum fundere. Iam enim planum fecimus tuum illud somnium nullum habere in verbis Christi fundamentum; nec enim ex illis sequitur, Ecclesiā alligari Christo per vicariam ordinationem, aut per ordinariam successionem Episcoporum, sed potius per ipsius doctrinæ puritatem, quæ ecclesiam cum Christo arctissimo vinculo coniungit. Videris mihi ignorare, quid sit petere principium, ego enim nō peto à te, vt concedas mihi, de quo est nobis disceptatio, & quod à me probatum est, esse scilicet alligationem ordinariæ successiōis à Christo institutam; neg. sumo hoc, quod esset sumere principium, totidem enim modis sumitur, quot petitur vt tradit tuus Arist. sed potius ex ijs, quæ tu non refellis, quia non potes, probò hoc ex verbis, inquā, Christi, & eorum consequentia & ex constitutione apostolorum loci Matthæi interprete. Repetā ergo, quæ in illo loco scripsi, in quo bellum doctorem vocaui Andreā, quod tu agrè tulisti, quasi cōuitium fecerim, vt intelligant omnes, te non refellere, quæ scripsi, sed dissimulanter cauillari,

Quomodo quod Paulus ad Cor. scripsit, an à vobis verbum Dei processit? aut ad vos solos peruenit? doctrinam Lutheri cōueniat non esse Apostolicā, sed hæreticā.

Quomodo nos probamus apostolicam esse doctrinam, quam Episcopi Catholici predicant.

Quomodo Antonius.

Quæ diffi-
mulauerit
Antonius,
quia respō-
dere non
potuit.

Quomodo
quod neq;
sumptum,
neq; petitiū
est, sed ra-
tione con-
clusum est,
petitionem
principij in-
scienter vo-
cauit An-
tonius.

id est, nihil respondere, & nugari. Libro igitur priore cap. 11. sic dicebam, cum dixisset Apostolis post resurrectionem suam, cunctes ergo docete omnes gentes baptizantes eos in nomine patris et filij & spiritus S. docentes eos seruare quaecumq; mandauimus vobis, subiungit, & ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi. Quomodo enim cum apostolis, qui iam à vita recesserunt, adhuc manet vsq; ad consummationem seculi, nisi quia viuunt apostoli in suis successoribus? qui enim hos audiunt, Apostolos audiunt; & qui Apostolos in successoribus audiunt, Christum ipsum immediatè locutum audiunt, immò ne sine auctore loquamur, citemus Clementem Romanum Apostolicum auctorem loci huius interpretem de successione ordinaria Episcoporum in locum Apostolorum; is enim in extrema pagina libri 7. de constitutionibus Apostolorum, describens, & enumerans eos Episcopos, quos S. Apostoli dum viuerent, in paræcijs ordinarunt, ad extremum subiungit, loquens more suo in persona Apostolorum, hi sunt, quibus paræcia Domini à nobis commissa sunt, quorum doctrina memores, seruare nostros sermones, & sit Dominus vobiscum nunc, & in tempora infinita, sicut ipse nobis dixit, cum esset assumendus ad Deum, & patrem suum. Hactenus Clemens. Deinde subiici argumentationem, inquit, quare si qui ea seruant, quæ ij docuerunt, quos Apostoli ordinarunt Episcopos, hi ipsorum Apostolorum doctrinam & sermones seruant; & qui horum sermones seruant, ipsum Dominum audiunt, & ipsius sermones seruāt: ac cū istis ipsis est idem Dominus, et id ipsum futurum est vsq; ad consummationem seculi: ergo ad tradendam & conseruandam doctrinā, & sermones eius, necessaria est secundum euāgeliū ordinaria successio Apostolorum. Per hanc enim Dominus implet promissionem suam manendi in Ecclesia cum Apostolis vsque ad consummationem seculi, & promissionem nunquam deponendi verba de ore suo iuxta prophetiam Esaie. Hic igitur ex duobus, quæ sumpsi, prius ex Apostolica cōstitutione & doctrina, posterius ex loco Matth. cū interpretatione loci ex eadem Apostolica doctrina, quorum neutrum refellis, quia non potes, (nihil enim respondiſti ad cōstitutionem siue doctrinam Apostolicam à me recitatam, & in argumentatione sumptam; nec ad interpretationem loci Matthæi in eadem Apostolica doctrina) ego, quod tu negas, ratione connexi conclusi, scilicet, necessariam esse ordinariam successionem Episcoporum, per vicariam ordinationem in locum Apostolorum ad tradendam, conseruandam, & ostendendam Apostolicæ doctrinæ successionem. Et sicut hoc cōclusi, ita etiam illud, quod idem est, alligasse. scilicet Christum secum Ecclesiam huiusmodi successione Episcoporum. Quomodo igitur ad petitionem, aut sumptionem principij referri potest, quod neque sumptum, neq; petitiū, sed ratione conclusum, & demonstratum est? Redeo ad prosequendum recitationem eorum, quæ illic scripseram. Sequitur enim, Per hanc etiam sus-

successionem voluit Dominus, ut certum haberemus de doctrina, quod quidem non obscure ipsa rerum & verborum consequentia in euangelio declarat. Cum enim dixisset Dominus Apostolis suis, euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine patris & filii & spiritus S. docentes servare omnia quaecunque mandavi vobis, quia hoc faciendum erat in omnibus gentibus, & predicandum Evangelium in universo orbe in testimonium omnibus gentibus, & Apostoli, sicut Paulus de sacerdotibus veteris testamenti dixit, morte prohibebantur permanere, necesse fuit, ut successores haberent, in quibus ipsi Apostoli viverent, & predicarent; & cum quibus Apostolis ipse Dominus semper esset docendo, & baptizando, & predicando per eorum successores. Vnde statim subiungit, & ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem saeculi, vobiscum, inquam, sum instituendo, baptizando, & doctrinam mandatorum tradendo. Vides Antonium quemadmodum cum ordinaria successione Episcoporum, de qua loquor, semper per successionem doctrinae Apostolicae coniunxi? & per eiusmodi ordinariam successionem vicariae ordinationis, simul & Apostolicae praedicationis Christum esse cum Ecclesia scriptum? cur igitur fallaciter vicariam ordinationem Episcoporum in successione apostolorum, de qua loquor, a successione doctrinae seiungis? neque sequitur, inquis, eos omnes, qui vicariam habent ordinationem, successores esse apostolorum. quis tibi hoc negat, & postquam dixisti me petere principium, quod dicerem, Christum Ecclesiam secum huiusmodi successione Episcoporum alligasse, quod non petendo, nec sumendo, sed concludendo, & demonstrando dixi, subiunxisti, iam enim planum fecimus, tuum illud somnium nullum habere in verbis Christi fundamentum, nec enim ex illis sequitur Ecclesiam alligari Christo per vicariam ordinationem, aut per ordinariam successionem Episcoporum, sed potius per ipsius doctrinae puritatem, quae Ecclesiam cum Christo arctissimo vinculo coniungit. Hic etiam successionem episcoporum, & vicariam eorum ordinationem, de qua loquor, puritate doctrinae nudas. Quid hoc est, nisi malitiose, & fallaciter cavillari, et tergiuersari? ego enim cum de Episcopis successoribus Apostolorum vicaria ordinatione loquor, de successoribus in potestate ordinis, & in Catholica, & Apostolica doctrina loquor. Vnde tandem intuli, quare qui habent ministros non succedentes Apostolis successione vicariae ordinationis, hi Christum non habent cum ipsis illis ministris manentem usque ad consummationem saeculi, neque de ore suo per eosdem loquentem, neque certum habere possunt de doctrinae verbi, quam illi tradunt, quod Apostolica sit; immo certum est non esse Apostolicam, quia non possunt, sicut nos doctrinam ecclesiae nostrae per successionem vicariae ordinationis, revocare eam ad Apostolos, & per Apostolos ad Christum, per quem, ut Apostolus ait, cum in-

Quomodo
Antonius
vicariam or-
dinationem
Episcoporum
Apostolis
succedenti-
um de qua lo-
quimur, &
quam nos
defendimus,
a successio-
ne Aposto-
licae doctri-
nae fallaci-
ter seiungit.

Quomodo
semper de
successori-
bus Aposto-
lorum in po-
testate ordi-
nis, & in
Apostolica
doctrina a
me triptum
sit.

tium

tium accepisset enarrari, ab ijs, qui audierunt, id est, ab Apostolis, in nos confirmata est, contestate Deo signis, & portentis, & varijs virtutibus, & spiritus s. distributionibus secundum suam voluntatem. Deinde adiunxi, hinc liquet iam, quemadmodum non alligamus nos ecclesiam ad certas personas in ordinaria successione constitutas, ut Andreas doctor Theologus dicit, sed potius Christus Ecclesiam sponsam suam huiusmodi successione Episcoporum vsq; ad finem seculi secum alligauit. Cum dixi, hinc liquet, satis clare significauit ex superioribus inferri, & induci hoc, quod ex illis liquere dixi: quomodo igitur ad petitionem principij turetulisti? scilicet, ut sic mendacij cauillatione, quod ratione non poteras, infirmares. Dixeram ergo paulo superius, ne omnia iterum repetam, Vt enim, quod dixit Apost. qui vos audit, me audit, & c. omnibus praposis, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt, dixit, ut B. Cyprianus in epist. ad Puppianum ait, sic etiam quod dixit eisdem Apostolis, & ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi, similiter omnibus Episcopis, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt, dixit. Sanè quidem cum Cyprianus ait, quod Dominus dixit Apostolis, qui vos audit, me audit, dictum quoq; esse omnibus praposis, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt, de Episcopis Catholicis, & doctrinam Apostolorum tenentibus loquitur. hos enim qui audit, Christum audit, non autem, qui eos audit, qui solam ordinationem habent, siue solam successionem vicaria ordinationis. Quare cum ego adiunxi, sic etiam quod dixit eisdem Apost. et ecce ego vobiscum sum vsq; ad consummationem seculi, similiter omnibus Episcopis, qui Apostolis vicaria ordinatione succedunt, dixit, quis non intelligat loqui me de Episcopis, non qui nudam successionem vicaria ordinationis, sine successione doctrina Apostolica teneant, ut tu fingis, sed qui etiam in professione eiusdem Apostolica doctrina succedant. Ex quo efficitur, ut cum Christus promittit, se perpetuo futurum cum successione Episcoporum Apostolica doctrina, ac proinde cum Ecclesijs Catholicis, quibus presunt huiusmodi Episcopi, & in summa, cum Ecclesia Catholica, in qua sunt singula omnes Catholice tanquam partes in toto, efficitur, inquam, ut Christus Ecclesiam sponsam suam huiusmodi successione Episcoporum secum vsq; ad consummationem seculi alligauerit, si quidem cum promissu futurum se perpetuo cum Apost. & eorum successoribus, simul promissit futurum se perpetuo cum Ecclesijs Catholicis talium Episcoporum. In Episcopis enim Catholicis sunt ecclesia Catholica & εν κληρικῶν, & εν βασιλει τῶ ἐκκλησιῶν, quod est vnum genus τῶ ἐν αὐτῇ εν ἑκλή, ut tuus Arist. lib. 4. de Physico auditu tradit: cum quo autem Christus manet, eum secum alligat; quamdiu cum eo manet, & quomodo manet, sic alligat; manet autem cum ecclesia Catholica habente successores apostolorum vicaria ordinatione, sicut ipse auctoritate sua disposuit: Eam igitur huiusmodi successionem Episcoporum se-

Quomodo
Antonius
ad decipien-
dum suos
fugit me.
loqui de nu-
da successi-
one Episco-
porum per
solam vica-
riam ordi-
nationem
sine succes-
sione Apo-
stolicæ do-
ctrinæ.
Quomodo
Christus ec-
clesiam spon-
sam suam
successione
Episcoporum
Catholicorum
secum
vsq; ad con-
summationem
seculi alli-
gauerit.

cum

eum alligauit. Eat nunc Antonius bellus Dialecticus, & dicat petitionem prin-
 cipij esse, quod dixi, Christum sponsam suam Ecclesiam huiusmodi successionem
 episcoporum secum alligasse, idque ex superioribus liquere. Pergit Antonius. Tu
 vero, inquit, belle disputator, explica nobis, nomine alligationis
 quid tibi velis. nam Ecclesiam, non alijs rebus, quam verbo Dei
 alligari, aut aliunde quam ab eo pendere, ab ipso Dei verbo didici-
 mus, & constanter credimus. Explica tu rursus nobis, quid intelligi velis,
 cum ais, ecclesiam non alijs rebus, quam verbo Dei alligari? an excludis predi-
 cantem? minimè, quomodo enim, inquit, audient sine predicante? et rursus, nū-
 quid omnes prophetæ minimè. Ecclesia igitur alligatur non solo verbo, sed certis
 predicatoribus & ministris verbi, episcopus scilicet, quorum est ministrare ver-
 bo; & dare alijs, qui idonei sint, potestatem ministrandi verbo, sicut Apost. ad
 Timotheum, quæ audisti, inquit, à me per multos testes, hæc commenda fide-
 libus hominibus, qui idonei erunt & alios docere. Habetis ne vos Lutherani ali-
 quos Timotheos, id est, Episcopos per prophetiam cum impositione manuum
 presbyterij ordinatos, qui ea, quæ ipsi in omnibus Ecclesijs Catholicis predicari
 & doceri audierunt, alijs Catholicis, qui idonei sint ad alios docendos, commen-
 dent? minimè. Quomodo igitur ecclesia vestra, quam falso nomine vocatis, alligari
 potest verbo Dei sine legitimo propheta, & predicatore? quis vestros mini-
 stros, & predicatorum verbi misit, nisi Lutherus presbyter tantum? qui mittere
 eos non potuit secundum canonem Apostolorum 39. qui iubet, ut presbyteri, &
 diaconi nihil faciant sine voluntate episcopi. Huius canonis à sanctis Apostolis
 sanciti idoneus testis est consuetudo omnium ecclesiarum cuncti orbis, quæ aliunde
 de quam ex apostolica traditione proficisci non potuit. Quomodo igitur mini-
 stri vestri predicant, qui misi non sunt? quomodo enim, inquit Apostolus, præ-
 dicabunt, nisi mittantur? non igitur dicetur de vestris ministris, Quam speciosi
 pedes euangelizantium pacem, euangelizantium bona, sed potius, quam luti-
 lenti pedes euangelizantium, quæ cum omnibus totius orbis ecclesijs pugnant;
 quæ patres & maiores vestri ignorauerunt, quia ab initio non fuerunt eis tra-
 dita, & quæ ab omnibus ecclesijs totius mundi præterquam à Lutheranis ana-
 thematizantur. Sed persequamur reliquas nugas. Quomodo igitur, inquis,
 stabit istud loquendi genus, alligatio ordinariæ successionis? nimirum,
 inquis, ad oblationem & conseruationem integre fidei, &
 doctrinæ, necessaria est ordinaria successio. Audio, verum quis te
 illud docuit? aut vnde petis tantum necessitatis vinculum? immò
 potius vel eo maximè purum est atque verissimum Dei verbum,
 quod ab hominibus natura corruptis, & mendacibus non pendeat.
 Queris Antoni, quis me docuerit, necessariam esse ordinariam successionem epi-
 scoporum

Quale sit, &
 ait Antoni
 Ecclesiam
 non alijs re-
 bus alligari
 quam vera-
 bo Dei.

Quomodo
 Ecclesia nō
 potest alligari
 verbo
 Dei sine le-
 gitimo mi-
 nistro verbi.

Quomodo
 nō speciosi,
 sed luti-
 lenti
 sunt pedes
 euangelizantium
 in Ec-
 clesijs Pro-
 testantium.

Quærit An-
tonius, quis
nos docue-
rit tantam
necessitatem
successionis
episcoporum
per vicariā
ordinationem.
Clemens,
Irenæus,
Tertull.

scoporum ad obfignationem & conseruationem integræ fidei, & doctrinæ. Optan-
da mihi fuit hæc tua questio, & percunctatio. Siquidem ea pars Theologiæ qua
est & dicitur ἀποδεικτική, μεθόδους ἀποδεικτικὰς καὶ πείρας τῶν πραγμάτων
καὶ τῶν ἐνδόξων πείθει καὶ καταναγκάζει τοὺς ἀκούοντας ἐπειδαι. Hæc Ioan-
nes cognomento Cyparis Scotus in præmio libri eruditissimi, quem inscripsit
ἐκθεσίων στοιχείων θεολογικῶν ῥήσεων. Exprimamus nos more nostro senten-
tiam: Theologia, inquit, Philosophica & demonstratiua, sic enim vocatur à
Dionysio Areop. in epist. ad Titum, quam diuine tractauit S. Thomas, conclu-
sionibus argumentorum, & auctoritate celeberrimorum virorum, qui id prius dice-
runt, suadet ac fidem facit, & auditores assentiri cogit. Quod igitur quæris,
quis me hoc de necessitate ordinariæ successionis docuit, Irenæus me docuit, &
post eum Tertullianus. Hi te etiam maiore auctoritate, quam Lutherus, docere
possunt, si tandem tantis auctoribus sapere vis, vel potius respicere. Magnam
itaq. vim argumenti & probationis habet viri celebris auctoritas. Probatio-
nes enim interpretatur Quintil. πείρας. Lege ergo, quæ Irenæus lib. 3. c. 3 scri-
psit de traditione Apostolicæ doctrinæ, ac fidei perueniente ad nos per succe-
sionem episcoporum, per quam dicit confundi omnes, qui quoque modo aliter do-
cent. Lege item librum Tertulliani de præscriptionibus hæreticorum, in quo mi-
rabilius docet Irenæum secutus, quomodo, & quare origo integræ fidei, ac do-
ctrinæ per successionem episcoporum petenda sit, ex istis auctoribus intelliges,
vnde tantum necessitatis vinculum petamus. Imò ex solo loco Clementis, quem
paulo ante ex lib. 7. de constitutionibus Apostolorum extrema pagina recitauit,
clarius, ac maiore etiā & antiquiore auctoritate intelligere potes. Illud verò qd
adiunxisti, in quo aliquid tibi fortasse visus es dicere, vix risum tenere potui, cū
legi. Imò potius, inquis, el eo maximè purum est, atque verissi-
mum Dei verbum, quòd ab hominibus natura corruptis & men-
dacibus non pendeat. Cum Apostolus testes doctrinæ suæ citabat, inquit,
sicut in omnibus ecclesijs doceo, & ad Timotheum, quæ audisti, inquit, à me per
multos testes, hæc commenda fidelibus hominibus, qui idonei erunt & alios do-
cere, an faciebat, ut verbum, quod prædicabat, ab hominibus natura corruptis
& mendacibus penderet? Imò verò ne à talibus hominibus, quales dixisti pen-
deret, tunc maximè cauebat. Puum enim, ut tu vocas, et verissimum verbum
non aliter conseruari, & retineri potest, quam si sic prædicetur, & doceatur, sic-
ut in omnibus ecclesijs prædicatur, & semper prædicatum fuit, quod alia ratio-
ne sciri neque potest neq. debet, sicut à magnis & antiquis, & Apostolicis do-
ctoribus traditū est, quam per successionem episcoporum, qui sunt eorum, quos
ipsi Apostoli ordinarunt, ei dederunt, successores. Quos qui audiunt, ipsos Apo-
stolos audiunt; & qui Apostolos in successoribus audiunt, Christum audiunt.

Quomodo
verbum Dei
purissimum
conseruari
possit, & nō
aliter.

Sic puritas verbi ad originem suam reuocatur. Si hoc in Germania seruatum fuisset, nunquam peregrina, & varia doctrina Lutheri aditum in ea reperisset. Quo circa, inquis, Thessalonicensium fides commendatur, quod apostolicam prædicationem receperint, non tanquam sermonem hominum, sed tanquam verbum Dei. & hoc in verbum, quod in Ecclesijs nostris prædicatur, quadrat; etenim quia per successionem Episcoporum Catholicorum reuocatur ad originem suam, id est, ad verbum Apostolorum, quod à Christo acceperunt, & ipsi Episcopis à se institutis, & ordinatis tradiderunt, & illi alijs, & deinceps vsque ad præsentis Episcopos Catholicos Apostolorum successores peruenit; idcirco qui Episcopos Catholicos audiunt, Apostolos audiunt; & qui Apostolos in successoribus audiunt, Christum audiunt, similiter, qui audiunt presbyteros verbi ministros quos Episcopi mittunt; non enim, ut antea dixi, in iussu eorum prædicare possunt, Episcopos audiunt; & qui hos, apostolos, & qui apostolos, Christum. Scio hoc quod ex epist. ad Thes. priore citasti, ad Lutherum accommodabis, verbum enim Lutheri, non tanquam sermonem hominis, sed tanquam verbum Dei in Germania acceperunt. Sed hic omisisti, quod Paulus diuino consilio addidit, sic enim ille scripsit, non sicut verbum siue sermonem hominum acceperitis, sed sicut est verè verbum Dei. Acceperitis quidem sermonem Lutheri tanquam verbum Dei, sed illud Pauli non conuenit ei, sicut est verè verbum Dei, fuit enim & est vere verbum Diaboli. Id autem, sicut Clemens discipulus Apostolorum, & Irenæus, ac Tertullianus nos docuerunt, per traditionem Apostolicæ doctrinæ, quæ vsque ad nos per successionem Episcoporum Catholicorum peruenit, & in Germania vsq; ad Lutherum peruenerat, probamus. Ab hac enim traditione apostolicæ doctrinæ, doctrina Lutheri discrepat, igitur non potest esse ab initio tradita; ac proinde nec Apostolica esse potest. Restat igitur ut non sit, sicut ait B. Iocobus, de sursum descendens sapientia, sed terrena, animalis, & diabolica.

CAP V T IIIL

Sequitur in tuo libello. Atque ut paucis tua ista sententia profligetur, affero duplicem *ἱστορίαν*, ex qua manifestum est, puritatem doctrinæ non esse alligatam ordinariæ successioni. Nam in Ecclesia Israelis interrupta fuit ordinaria sacerdotum successio, & tamen illic Ecclesia delitescibat, id est, fidelium coetus, qui non flexerant genua idolo Baal, & doctrinæ puritatem retinebant. Si à te queram Antoni, in Israel, id est, in decem tribubus, quas Ieroboam abduxit, & quibus vitulos ad colendum confluxit, et fecit sacerdotes partem quandam populi, qui non erant ex filiis Levi, sic enim est apud

Quomodo
qui in X tri-
bus non
flexerunt
genua Baal,
doctrinae
Mosaica pu-
ritate muer-
narunt.

Epistola Cle-
mentis ex
persona Pe-
tri ad Iaco-
bum de non
temere co-
municandis
libris pra-
dicationum
Petri, de quibus non ra-
ro Clemens
Alex. in li-
bris Stromatum memi-
nit.

Quomodo
fuit necessa-
ria traditio
LXX. senio-
rum, quam
à Moyse ac-
ceperunt, ad
recte inter-
pretandam
veteris scri-
pturam, &
custodienda
veritatem doctri-
nae in lege
& prophetis.

EXX. quare ista Ecclesia, quam dicis, eorum, qui non flexerant genua idolo Baal, puritatem doctrinae Mosaicae, interrupta aliqui ordinaria successione sacerdotum Levitica tribus, conservabant? an non respondebis, quia à traditione Mosaica disciplina recedere volebant? Si rursus queram à te, quomodo ad eos traditio Mosaica disciplina salva, & integra venit? quid aliud recte ac verè respondere potes, quam venisse per successionem ordinariam eorum, qui illis LXX senioribus, quos Moyses iussu Dei elegit, quosque Moyses instituit, & docuit, & cathedram eius susceperunt, quibus alij, atque alij deinceps successerunt? ex ista ordinaria successione erant, de quibus Dominus dixit Iudaeis, super cathedram Moysis sederunt scribae & Pharisei, quaecumque dixerint vobis, facite, quae autem faciunt, nolite facere. Huc pertinet alia epistola, quam Clemens Romanus ex persona Petri ad Iacobum fratrem Domini scripsit, cuius Photius Constantino- politanus in bibliotheca sua meminit. Petit à Iacobo Petrus, ut libros praedicationis, quos ad eum miserat, de quibus alter Clemens Alex. in libris Stromatum non semel meminit, cum illis tantum communicet, qui traditionis regula ad recte interpretandas scripturas instructi essent exemplo illorum 70. seniorum, quos Moyses iussu Dei elegit, & qui cathedram eius susceperunt. Interpretabor partem epistolae à Græco, etsi non pari elegantia, & sermonis nitore. Græci si volēs in proemio 4. libri mei pro epistolis decretalibus Pontificum apostolicorum de scriptis reperies. Ergo quoniam te, inquit, video mi frater ad communem omnium nostrum utilitatem alacriter properare, oro atque obsecro, ut mearum praedicationum libros, quos ad te misi, cum nullo ex gentilibus communices, neque cum ullo ex nostris, antequam eum experiaris. Si quis verò postquam erit tentatus, dignus esse apparuerit, tunc ei tradas ad exemplum institutionis qua Moyses 70. senioribus, qui cathedram eius susceperunt, scripturas tradidit, unde si utus tuta cautionis usque, ad hoc tempus manasse cernitur. omnes enim in illa natione eandem regulam in cultu unius Dei, & in disciplina vitae servant, neque possunt ab scripturis, si in multos sensus vergant, de via extrudi ad sentiendum aliter. Siquidem secundum regulam veritatis traditam aggrediuntur aptare convenientiam scripturarum; si quis forte, quia traditionem ignorat, in vocibus Prophetarum multiplicibus, & ambiguis haeret. Ob hanc causam nulli permittunt docere, nisi prius discat, quomodo scripturis utendum sit. Hinc apud eos unus Deus est, una lex, una spes. Ut ergo idē apud nos, nostris fratribus eveniat, da libros mearum praedicationum simili mysterio institutionis, ut hoc modo eos instruat, qui voluerint subire munus docendi, atque instruendi alios. nisi enim sic fiat, in multas sententias doctrina veritatis scindetur. Omitto reliqua. Vides Antoni, quemadmodum sic fuit necessaria traditio 70. seniorum, quam à Moyse acceperunt ad custodiendam doctrinam veritatis in lege & prophetis, &

non aliter interpretandam veterem scripturam, quæ regula traditionis poscebat, sicut auctoribus Clemente Rom. Irenæo, Tertulliano necessaria est traditio vi-
 uæ prædicationis Apostolorum, quæ in ecclesia Catholica relicta est, ad capiendū
 & conservandam puritatem doctrinæ, & rectè interpretandam scripturam:
 traditio autem apostolica prædicationis non potest nisi per successionem eorum,
 quibus commendata erat, transfundi. Apostoli enim omnia necessaria ad docen-
 dum, eis tradebāt, quos successores, ut ait S. Irenæus, relinquebant, sicut Moy-
 ses LXX. senioribus, & illi alijs, ut paulo antè Clemens ex persona Petri aie-
 bat. Illi igitur, qui in Ecclesia Israelis, id est, in X. tribubus, in quibus successio
 ordinaria sacerdotum sublata erat, non flexerāt genua idolo Baal, ideo doctri-
 na puritatem retinebant, quia non recedebāt à traditione, quam Moyses LXX.
 senioribus reliquerat; & illi deinceps alijs, qui in loco sancto, quem Deus elegerat,
 ordinaria successione super cathedrā Moysis sedentes, veritatem docebant.
 Non est igitur *ἐνστασις*, quam attulisti, sed exemplum, quo sententiam nostram
 contra te confirmasti, non intelligens quid diceres, neque de quo affirmares. Al-
 tera *ἐνστασις* erat: Hierosolymæ, inquit, regnante Achaz durabat qui-
 dem exterior & visibilis successio sacerdotum, sed nihilominus
 Ecclesia crassissimis erroribus fuit propemodum obruta, cum
 templum Dei clausum esset & Vrias sacerdos, iubente rege cultum
 Dei publicè profanaret. Nec ista *ἐνστασις*, quam vocas, mihi aduersatur,
 sed tuam potius inscitiam prodit, & coarguit, & nostram causam adiuvat. Si
 enim quæram à te, quare Ecclesia illa, quæ dicis, crassissimis erroribus fuit pro-
 pemodum obruta, an non responsurus es, quia traditionem Mosaicam disciplina
 corruerat? Si enim disciplinam, quam tradebant qui super cathedram Moysis
 sedebant, seruasset, non fuisset istis crassissimis erroribus, quos dicis, obruta. Nō
 enim satis erat esse successionem exteriorem, & visibilem sacerdotum, ut non
 essent errores, nisi super cathedram Moysis sedentes, docerent: sedere enim su-
 per cathedram Moysis, significabat potestatem docendi secundum traditionem,
 quam Moyses LXX. senioribus tradidit, & illi alijs successoribus, & deinceps;
 cui cathedra Moysis successit in nouo testamento potestas docendi Euangelium
 secundum cathedram Petri, id est, secundum traditionem Apostolorum, quo-
 rum princeps fuit B. Petrus, cui Christus ecclesiam suam commisit, & post eum
 successoribus. Itaque sicut in vetere populo quandiu non recedebatur à disciplina,
 quam Moyses LXX. senioribus tradidit, & illi alijs, tam diu extra errores e-
 rant: sic traditio Apostolorum in omnibus ecclesijs catholicis est, quæ ad eas per
 Episcopos successores Apostolorum, id est, Catholicos peruenit, à qua qui reces-
 serunt, doctrinam puram habere non possunt, quia tales non habent ministros
 verbi, qui doceant, sicut in omnibus ecclesijs docetur, i. qui doceant secundum tra-
 ditionem.

Quomodo
 est necessa-
 ria traditio
 viuz prædi-
 cationis apo-
 stolicæ, quæ
 in ecclesia
 custoditur,
 ad cōserua-
 dam purita-
 tem doctri-
 næ, & rectè
 interpreta-
 dam scriptu-
 ram nouā.

Quid esset
 sedere sup
 cathedram
 Moysis.
 Quomodo
 potestati do-
 cendi super
 cathedram
 Moysis suc-
 cessit in no-
 uo testamē-
 to potestas
 docendi eu-
 angelium
 super ca-
 thedram
 Petri.
 Quid sit do-
 cere secu-
 ndum cath-
 edram Petri.

Quid sit, & dicimus, ne cessaria esse ordinaria successionem Episcoporum ad custodiam purae doctrinae.

Respondeat Antonius Irenzo.

Quomodo Catholicos, qui inter Lutheranos habitant, quamvis ibi Episcoporum successionem careant, doctrinam puram tenere probamus.

Respondeat Antonius Tertull.

ditionem Apostolorum. haec est enim ordinaria successio Episcoporum, quam dicimus necessariam esse ad custodiam doctrinae pure, id est, necessariam esse tenere traditionem Apostolorum, quae ad nos non venit nisi per ordinarios successores Apostolorum. si quis iterum quis me hoc docuit, audi irenaum, traditionem itaque, inquit, Apostolorum in toto mundo manifestatam in Ecclesia adest perspicere omnibus, qui vera velint audire, & habemus annumerare eos, qui ab Apostolis instituti sunt episcopi in ecclesiis & successores eorum usque ad nos, qui nihil tale docuerunt, neque cognouerunt, quale ab istis deliratur, & c. & paulo post, & eam quam habet Ecclesia sancti icet Romana ab Apostolis traditionem, et annunciatam hominibus fidem per successiones Episcoporum peruenientem usque ad nos indicantes, confundimus omnes eos, qui quoquomodo praterquam oportet colligunt, & c. Quid respondebis Irenaeo, cum sic vos confundit per traditionem Apostolorum peruenientem usque ad nos per successores eorum? nulli enim Episcopi in Ecclesia Catholica per cunctum orbem diffusa sic docuerunt, quomodo Martinus Lutherus docuit. Idem responsum sit de ordinaria successione Hierosolyma cum Christum crucifixerunt Iudaei. Sed videamus tandem conclusionem argumento uniuersorum ex antecedentibus, quae nobiscum non solum non pugnant, sed nobiscum faciunt, à te inductam, quae falsa est. Ex quibus, inquit, efficitur, & puritatem doctrinae sine successione visibili, & ordinaria, & rursus eiusmodi successionem sine puritate doctrinae esse posse: atque, ut ratio consequentis postulat, alteram alteri non esse necessario alligatam. Ut huius conclusionis falsitatem clarius videas, loquamur de Catholicis, qui in vestris ciuitatibus Lutheranis habitant, siue dissimulantes lateant, quod nollem, ut vestras iniurias & contumelias, & maleficia deuitent, siue non sic lateant, sed forti animo, & patienter sustineant: quamuis isti non habeant successionem ordinariam Episcoporum, quos vos sustulistis, inde tamen demonstramus eorum fidem rectam esse, & doctrinam veram ac puram, unde vestram fidem falsam esse, & doctrinam corruptam; quia scilicet credunt secundum Apostolicam traditionem, quae per ordinariam episcoporum successionem, quos Apostoli docuerunt, & reliquerunt, ad omnes ecclesias Catholicas venit; in quibus omnibus sicut docetur, ita isti doctrinam tenent, qui dicere possunt, quod ait doctus Tertull. in libro de praescriptionibus haeticorum, olim possidenus, habemus origines firmas, & ipsis auctoribus, quorum fuit res, nos sumus haeredes Apostolorum, sicut cauerunt testamento suo, sicut fidei commiserunt, sicut adiurauerunt, ita tenemus. Vos certe exharedauerunt semper, et abdicauerunt ut extraneos, ut inimicos; unde autem extranei, & inimici Apostolis haeretici, nisi ex diuersitate doctrinae, quam unusquisque de suo arbitrio aduersus Apostolos aut protulit, aut recepit? haec contra Lutheranos & Confessionistas

flus à Tertulliano aequè atq; in alios superiores hereticos scripta sunt. responde miser Tertul qui percunctaris, quis me docuerit, quod de traditione Apostolica per successionem ordinariam episcoporum Catholicorum in te vrgeo & premo. iam ne vides, iam ne sentis, quemadmodum puritas doctrinae necessario alligata sit successioni visibili, & ordinariae episcoporum, quod tu negas? necesse, inquam est, ut si pura est doctrina, non discrepat à traditione Apostolorum, quae per ordinariam successionem Episcoporum, quos instituerunt, ad omnes Ecclesias Catholicas venit, & illis omnibus predicatur, & tenetur, nullies idem iterò, ut semel saltem intelligas, quod nūquam videris intelligere, quomodo dicamus puram doctrinam alligari ordinariae successioni episcoporum Catholicorum. Si vos Lutherani doctrinam haberetis secundum traditionem Apostolorum, quam habent omnes Ecclesiae Catholicae, quae per cunctum orbem diffuse sunt, quae sunt in Ecclesia Catholica sicut partes in toto, haberetis etiam ordinariam, & legitimam successionem episcoporum per vicariam ordinationem, sicut habuerunt Ecclesiae patrum, & maiorum vestrorum. ordinaria enim & legitima successio episcoporum, qui sunt successores Apostolorum, non est tantum in potestate ordinis, sed etiam in successione Apostolicae traditionis, quam si episcopi Ecclesiarum, quae solum schismatica sunt, integram tenerent, essent etiam legitimi & canonici successores Apostolorum. Itaq; successio ordinaria Episcoporum, si integra & canonica est, Apostolicae traditioni etiam alligata est.

Venis deinde Antoni ad reliquias inuisibiles ecclesiae Lutheranae, quas Andreas Freyhubius in ecclesia Catholica delitescere aiebat, quas ego multis argumentis, & scripturae sanctae testimonijs, quae tu dissimulas, lib. 2. c. 4. extinxi, & tu sola gratiarū actione dauuaz & pynōs suscitās. Hoc verò, inquis, folius Dei protectoris & vindicis Ecclesiae bonitati, & summae erga nos misericordiae acceptum referimus, ei que immortales gratias agimus, quod Pontificijs tenebris tam longè lateque diffusis, voluerit tantulas illas reliquias vobis esse inuisibiles, ut ad aliquod tempus vestros ignes & gladios laterent; sed tandem aliquādo vobis frustra obnitentibus, visibiles factae sunt, & ex illa semente aliquandiu tenebris obruta, amplissima seges, nō iam inuisibilis, sed quam vos inuiti oculis dolentibus vidistis, & quotidie videris in vniuersi terrarum orbis cōspectum clarissimè prodeuntem. Quis non videt, cum haec legit, velle te dicere, etsi apertè, & totidem verbis non dicis, sectam Lutheri per vniuersum orbem iam propagatā esse; eamq; esse Ecclesiam Catholicam? & in reliquijs sectae Lutheranae iam in vniuersi orbis cōspectum, ut tu dicis, prodeuntibus, impleri non ea quae de reliquijs filiorum Israel saluandis, sed quae de Ecclesia ex gentibus congreganda in scripturis sanctis promissa sunt?

Episcopi
schismatici
tamen, quā-
uis nullam
praeerea
heresim ha-
beant, suc-
cessionem
tamen apo-
stolicae tra-
ditionis nō
habent pu-
ram, & inte-
gram, quia
in schisma-
te sunt.

Quomodo
Antonius
videtur vel-
le dicere, et-
si apertè nō
audet, sectae
Lutheranae
reliquias

esse ecclesia
Catholicam
per cultum
orbem dif-
fusam.
Quomodo
Antonius.
ea, quæ à me
contra reli-
quias occul-
tas, & laten-
tes scilicet Lu-
theranz,
quas An-
dreas Frey-
hubius de-
fendebat,
scripta sunt,
dissimula-
uit, quia re-
spondere non
potuit.

Quomodo
Antonius
voluerit re-
spondere ad
questionem
positam, po-
nendo aliam
questionem
ad exemplum
Domini.

Quomodo
Ecclesia ab
Apostolis
instituta
nullo unquam
tempore la-
tere potuit,
ut Antonius
fugit, qui
voluit eccle-
siam Luth-
ri similem
facere ec-
clesiæ Cat-
holicæ.
Vnde tot se-
ctæ, & con-
fessiones a-
pud Luth-
eranos.

sunt? ut illud Abrahæ dictum, in semine tuo benedicentur omnes gentes terræ.
Et in Esaia cap. 11. repleta est, inquit, omnis terra, ut cognoscat Dominum, sicut
aqua maris operientis: & David, laudate omnes gentes Dominum, laudate
eum omnes populi, quod Paulus de Ecclesia credentium in epistola ad Rom. inter-
pretatus est. Est ne Antoni Ecclesia Lutheranorum latius propagata, quam
Donatistarum? aut eo impudentia, & coecitatis progressi sunt unquam Dona-
tista, ut iactarent se per uniuersum orbem propagatos esse? aut qua ratione Au-
gustinus ecclesiam Catholicam non esse apud Donatistas conuincit, nisi qua nos
non esse apud Lutheranos conuincimus? Quare non respondisti ad ea, quæ lib.
2. cap. 4. contra reliquias illas occultas, & latentes, quas Andreas Freyhubius
posuit, scripsisti? cur illum fractum, & iacentem non subleuasti, & erexisti? an non
satis planè confiteris, non potuisse te ad questionem meam respondere, cum ita in
me scribis, Itaque quia tibi videris magnificè triumphari, dum ita
nobis insultas, & quæris, ubi nam tam diu Ecclesia nostra delitue-
rit? ego vicissim à te quæro, ubi nam gentium ecclesia Apostolica,
id est, qualem Apostoli instituerunt, per multa annorum sæcula
delituerit. Ita respondet Antonius ad questionem meam, ponendo scilicet al-
teram suam. Videtur voluisse imitari Dominum, cum ad questionem sacerdotum,
& seniorum populi, cum dixerant in qua potestate hac facis, & quis tibi dedit
hanc potestatem? respondens Iesus dixit eis, interrogabo vos & ego vnum ser-
monem, quem si dixeritis mihi, & ego vobis dicam, in qua potestate hac facio.
sed hoc Antonius non adiunxit. non enim promisit responsurum se ad questionem
meam, si ego ad suam responderem, quia non magis postea poterit, quam prius
potuit, sed ego, quasi promiserit, respondi o ad id, de quo à me quærit, nunquam
scilicet Ecclesiam Apostolicam, id est, qualem Apostoli instituerunt, delituisse,
sed illustrem & conspicuam omni tempore fuisse & esse. Quomodo enim Ec-
clesia Catholica, qualis ab Apostolis instituta est, latere potest, si in omnibus ec-
clesiis Catholicis, quæ sunt in Ecclesia Catholica tanquam partes in toto, eodem
modo docetur? aut quomodo eodem modo in omnibus doceretur, nisi quod ab
initio à sanctis Apostolis predicatum est in eis, sicut B. Ioannes precipit, perma-
neret? Exemplo, & testimonio estis vos, in quibus, quia quod ab initio Ecclesia
vestra audierat, non permāsit, tot sectæ & confessiones apud vos ortæ sunt, quot
ab ijs quæ genealogias vestras descripserunt, numerantur. Lege Staphylum, qui
aliquando fuit vester, et videbis quod dico. Quod si eadem doctrina, quæ ab ini-
tio ab Apostolis predicata est, in omnibus Ecclesiis Catholicis permanet, cum
doctrina Apostolica, institutio Ecclesiæ Apostolica sit, sequitur ecclesiam Catho-
licam, qualis ab Apostolis instituta est, talem permanere, id quod, palam esse. Qua-
re ridicula est tua percunctatio, ubi delituerit Ecclesia Apostolica, id est, qualis
ab Apo-

ab Apostolis instituta est, vrget questionem Antonius. Quæro, inquit, ex quo
nam sepulchro fuerit confepulta illa ordinatio, quam pij maiores
obseruabāt in eligendis & ordinādis Ecclesiæ ministris? Quonam
abierint præclara hæc instituta iam pridem ex oculis vestris subla-
ta, sine clericorum consilio, & populi testimonio, ac consensu ne-
minem ab episcopo ordinari posse? Episcopum non absque syno-
do Episcoporum eligendum esse, idque rogante clero, & attestan-
te populo, Eos, qui pecunia, vel fauore principū ad Episcopatum
perueniunt, Episcopos non esse, nec ius vllum ordinandi habere.
Iam pridem sacerdotalem ordinem occidisse, quando ad sacrum
ordinem nemo peruenit sine dono (quod flēs dicebat Gregorius)

conferamus hæc cum ijs decretis, quæ ex Gratiano in margine libelli sui Anto-
nius notauit, vt appareat, quantis calinijs, cauillationibus, & mendacijs ea in-
uoluerit. Citat dist. 24. ex Conc. Carth. 4. Episcopus sine consilio clericorū suo-
rum clericos nō ordinet, ita vt ciuium conuiuentiā, et testimoniū quærat: quo-
modo hoc in Ecclesijs Catholicorū seruetur, & quemadmodum in præfatione
ordinationis presbyterorū Episcopus ordinator huius statuti, quod seruat, men-
tionem faciat, docui cap. 1. libri posterioris aduersus capita Lypsica disputatio-
nis Andrea Freyhubij, cur dissimulasti? cur non refellebas, si poteras? aut si non
poteras, vt quidem non potuisti, alioqui confutauisses, cur, vt hominem puden-
tem, & prudentem decebat, hoc iterum obiectare nō destitisti? citat deinde An-
tonius dist. 61. cap. nullus c. in ordinatione, c. studij, in his tribus cap. est quidem
cautum de electione episcopi, qualis esse debeat, sed non est hoc quod Antonius
finxit, non esse eligendum Episcopum sine synodo Episcoporum. vbi enim hoc le-
gisti? aut quomodo audes fingere, quod nullus credat. aliud est requirendū esse
assensum Episcoporum prouincia in ordinatione Episcopi, aliud non esse eligen-
dum sine synodo Episcoporum. quid? si non possunt præsentēs esse, id est, non pos-
sunt venire ad synodum? atqui synodus Nicena non sic decreuit, vt in commen-
tus es; sed ne esset Episcopus, si quis sine voluntate Metropolitanī factus esset E-
piscopus; & vt fieret cōmuni suffragio omnium comprouincialium, aut si duo
vel tres propter priuatam contentionem repugnauerint, vinceret maior nume-
rus. Hic canō integrius repetitus est in synodo Antioch. c. 19. in quo decretum est,
vt Metropolitanus conuocet omnes cōprouinciales ad ordinationē episcopi, qui
si conuenire nō poterunt, per literas assentiantur ordinationi. Secuta est Antio-
chena synodus Nicenam, & Nicena epistolam Anacleti apostolici Pontificis,
qui de ordinatione Episcoporum in epistola 2. ad Episcopos Italia sic scripsit, &
sanxit, ordinationes episcoporum, auctoritate Apostolica ab omnibus, qui in ea-
dem fuerint prouincia, episcopis sunt celebranda, qui simul conuenientes scru-

Quæ decre-
ta Antoni-
in margine
libelli sui
citauerit, &
quomodo
ex eis coar-
guatur.

Cōmentum
Antonij.

Quæ causa
sit re, cur nō
minus quā
à tribus or
dinandus
sit Episcopus
ceteris assen
tientibus.

tinium diligenter agant; ieiuniumq; cum omnibus celebrent precibus, & manus cum sanctis euangelij, q̄ predicaturi sunt, imponentes Dominica die hora tertia orātes, sacraq; vnctione exemplo prophetarum, & regum capita eorum more Apostolorum, & Moysis ungentes, & hoc ritu solemnem celebrent ordinationem. Quod si simul omnes conuenire minimè poterunt, assensum tamen suis precibus prabeant, vt ab ipsa ordinatione animo non desint, &c. & rursus paulo pōst in eadem epist. Porro quod Episcopus non ab vno, sed à cunctis consensu, aut presentia comprouincialium est ordinandus, & nullatenus minus quā à tribus ceteris cōsentientibus cunctis, idcirco instituentem domino fieri iubetur, ne aliquid contra fidem Ecclesiæ vnius tyrannica auctoritas moliretur, & regula, vel fides confunderetur credentium. Hactenus Anacletus.

Adiungere igitur debuisti, non esse eligendum siue constituendū Episcopum sine synodo Episcoporum scilicet comprouincialium, vel sine consensu eorum: hoc etiam in nostris ecclesijs seruatur. Nemo enim ordinatur Episcopus sine auctoritate Pontificis Romani, neque Pontifex, nisi facta prius examinatione, electionem Episcopi confirmat; neq; potestatem ordinandi eum facit ita maxime vnitas Ecclesiæ cōseruatur, dum vnusquisq; Episcopus auctoritatem suæ ordinationis ab ipso exordio vnitatis ecclesiæ petit, & ducit. Causam verò querendi presentiam, vel consensum reliquorum Episcoporum prouincia in ordinatione episcopi declarauit S. Anacletus, ne, inquit, aliquid contra fidem Ecclesiæ vnius tyrannica auctoritas moliretur; & regula vel fides confunderetur credentium. Igitur vbi nullus metus erit, ne hoc eueniat, ibi non erit eiusmodi presentia, vel consensus aliorum cōprouincialium necessarius, vbi enim causa non heret, ait B. Ambrosius, vitium nō imputatur: quin potius satis erit, si non minus quam à tribus ordinetur. Citas etiam ex dist. 63. cap. cleri, c. vota, c. sacrorum, quæ eodem pertinent, id est, vt non fiant ordinationes, sine sententia & approbatione populi, quod vt dixi in ecclesijs nostris ad normam ex canone Concilij Carth. seruatur, vt perspicui potest ex libro, quo episcopus, qui clericos ordinat vitur, in quo ritus ordinandi, & populum consulendi, & eum, qui ordinandus est, interrogandi, & examinandi continetur, ne quid ex statutis canonicis, aut per ignorantiam, aut obliuionem, aut negligentiam pratermittatur. An cum dicit Episcopus in prefatione ordinationis presbyterorum, sed ne vnum forte vel paucos decipiat assensio, vel fallat affectio, sententia est expetenda multorum, Itaq; quid de eorū actibus, aut moribus noueritis, quid de meritis sentiat, libera voce pandatis, & testimonia sacerdotij magis pro merito q̄ affectione aliqua tribuatis. Si quis igitur habet aliquid contra illos, p̄ Deo & propter Deū cum fiducia exeat. An nō videtur tibi hoc esse cleri, plebisq; cōsensum, & desiderium, vota ciuium, & testimonium populorum requirere? non possum satis mirari, quanta

Quomodo
q̄ Antonius
citatis cap.
requirit in
ordinatione
nib; de sen
tentia & ap
probatione
populi faci
endis in no
stris Eccle
sijs ex cano
ne Concil.
Carth. ser
uatur.

quanta sit Antoni cœcitas tua, & desperata obstinatio, qui ex ea distinctione
63 canones citas contra nostras ordinationes, cuius principium vestras profa-
nas ordinationes, siue ut vos nouam nouo vocabulo appellatis, vocationes mi-
nistrorum vestrorum coarguit. Sic enim incipit distinctio: Laici nullo modo se
debent inferere electioni, vnde Adrianus Papa, & c. nō recitabo canonem, quia
scio quanti factus Pontifex, recitabo partem canonis proximi ex synodo 8.
Constantinopolitana in eandem sententiam canonis Adriani, & statuit, ac iure
promulgauit neminem laicorum principum, vel potentum semet inferere ele-
ctioni, vel promotioni patriarchæ, vel metropolitani, aut cuiuslibet Episcopi,
ne videlicet inordinata & incongrua hinc fiat electio, contentio, vel confusio;
praesertim cum in talibus nullam potestatem quemquam potestatiuorum, vel
laicorum ceterorum habere conueniat, sed silere, vel attendere sibi, & quæ se-
quuntur. potestatiuos vertit interpres, quos Græcè synodus vocat ἀρχοὺς καὶ
qui sunt omnes, qui magistratum aliquem, quicumque ille sit, gerunt. Demon-
strari ego auctoritate scripturæ, nullam potestatem spiritualem dare posse ma-
gistratum, et laicos, sed tu totum illum locum capituli primi, libri secundi contra
capita disputationis Andrea, quem defendis, dissimulasti, at illa erant à te refel-
lenda, sed quia non potuisti, transtulisti te ad venandas cauillationes. Præter-
ea citasti i. q. i. can. Quibusdam can. Gratia, can. Quicumque; hinc
probare voluisti, quod ais eos, qui pecunia, vel fauore principum
ad Episcopatum perueniunt, Episcopos non esse, nec vllum ius
ordinandi habere. erras Antoni, si ita intelligis, non esse istos ordinatos, qui
precio ordinati sunt; sunt enim ordinati, sed eorum ordinatio irrita est, quia nō
licet ea uti ad ministrandum. Sic enim est in quarto ex 7. capitulis synodi Ro-
mana Greg. VII. ordinationes, q̄ interueniente precio, vel precibus, vel obsequio
alicui personæ ea intentione impenso, irritas esse diiudicamus; quoniam qui ta-
liter ordinantur, non per osium, id est, per Christum intrans; sed ut ipsa veri-
tas testatur, fures sunt, & latrones. Non dixit infectas esse diiudicamus, sed ir-
ritas esse: quia non debent neq; possunt in munere fungendo remanere; sicut lex
irrita dicitur, & est, non quidem quæ non lata est, sed quæ lata iam non viget.
Sed quia tu auctoritate Greg. c. Quicumque, quod citasti, probari putas, quod
diciis, qui pecunia vel fauore principum ad Episcopatum perueniunt, Episcopos
non esse. sic enim ait Greg. Quicumque studet per precij dationem sacrum ordi-
nem accipere, sacerdos non est; sed inaniter tantummodo dici concupiscit: ne
erres, sic intelligendum est, quod diciis Episcopos non esse, sicut Gregorius dicit,
non esse sacerdotem, id est, non debere fungi sacerdotio, quod frustra & sceler-
rate per precium accepit. Sic illos, quos diciis, non esse Episcopos, id est, non de-
bere neq; posse manere in usu, & ministerio ordinis, quem precio tulerunt. Ita

Quanta sit
Antoni cœ-
citas, & quā
desperata
obstinatio,
vnde liceat
conijcere.

Quæ dissi-
mulauit
Antoni, quia nō po-
tuit refelle-
re.

Canon sy-
nodi Rom.
Greg. VII.

Aliud esse
irritas esse
ordinationes,
aliud,
nullas esse.

Quid signi-
ficet precio
ordinatos,
non esse sa-
cerdotes.

Testimonia
Gregorij, da-
ri spiritum
sanctum, id
est, charis-
ma in ordi-
natione, quæ
precio fit.

Vetus error
simoniacæ
ordinatos
non esse or-
dinatos.

Consuetudo
scripturæ s.
à Petro Da-
miano ob-
servata.

esse utrumque intelligendum auctoritate eiusdem Gregorij testis tui & nostri nequid cavillari possis, tibi probamus sic enim ait in Homilia in Luc. c. 10. designavit Iesus, &c. cum enim de Simoniaco loqueretur, adiecit, qui namque sunt in templo Dei hodie qui columbas vendunt, nisi qui in Ecclesia precium de impositione manus accipiunt? per quam videlicet impositionem spiritus sanctus coelicus datur. Et rursus, columba, inquit, venditur, quia manus impositio, per quam spiritus sanctus accipitur, ad precium præbetur. Hactenus Greg. spiritum sanctum vocat charisma spiritus sancti, quale est potestas ordinis, quod charisma improbis etiam quandoque datur, sicut charisma prophetia. Non est recens error tuus de simoniacæ ordinatis, quasi non sint ordinati: sic sensit ante annos prope quingentos auctor aliqui eruditus Deusdedit Cardinalis tituli Apostolorum cum alijs sui temporis, qui idem sentiebant tempore Greg. VII. & Urbani II. adversus hanc opinionem scripsit illis temporibus Petrus Damianus, auctor in scripturis valde eruditus & exercitatus, in libro, quem inscripsit de Ecclesiasticis institutionibus. Probabat Deusdedit precio ordinatos, non esse ordinatos, quod dixisset B. Petrus Simoni Mago, cum oblata pecunia voluit emere potestatem dandi spiritum s. per impositionem manus, pecunia tua tecum sit in perditionem, quoniam existimasti donum Dei pecunia possideri. Sic. n. interpretabatur Deusdedit, cum existimasti (inquit) dicitur, non pro eo, quod fecerit, sed quod se facere credidit, condemnatur, cum minus sit existimare, quam credere. Contra verò ex hoc ipso loco probat Petrus Damianus, simoniacæ ordinatū ordinatū esse. nam cum dicit (inquit) existimasti donū Dei pecunia possideri, talem tunc fuisse declarat Simonis fidem, ut si precium daret, ad facienda miracula spiritum sanctum negotiatus acciperet. Sed quia eos qui simoniacæ ordinati sunt, dicere solent antiqui patres, non esse Episcopos, vel sacerdotes, quia scilicet non sunt verè, id est, dignè Episcopi vel sacerdotes, dicuntur tamen & sunt, propter sacramentum, quod acceperunt episcopi, vel sacerdotes, idcirco notavit hic auctor hanc etiā esse scripturæ s. consuetudinem, ut dici & esse dicat, quos scit aliqui non esse dignos, ut dicantur, & sint. Saul, inquit, usque ad obitum Christus Domini dicebatur, cum iam divina sententia ex regali solij arce deiectus esset: & in lege præcipitur, ut omne masculinum sanctum Domini vocetur. sed si meritum cuiusque attenditur, nunquid Esau verè sanctus vocabitur, de quo scriptum est, Esau autem odio habui? nunquid Ammon sanctus erat, qui in sororis concubitu exarsit? nunquid Manasses & Ozias rectè sancti dici possunt, quorum alter omnem calimilitiam coluit, alter Deum Acaron consuluit? aliud namque est ex meritis vitæ sanctum esse, aliud ex mysterio constitutionis Dei. Et rursus idem auctor. Hactenus Damianus. Non est dissimulandum, quod in cap. Quibusdam, quod citasti ex magno Gregorio, sinxisti, dolere, &

flet.

fere Gregorium, quod sacerdotalis ordo propter vitium Simonie iam pridem occidisset. Recitemus, quæ Gregorius scripsit, postea conferemus tuam recitationem, ut omnes mendacium tuum comprehendant. Scripsit Gregorius ad episcopos prouincie Illerdensis in Hispania citeriore, Quibusdam narrantibus agnoui, quod in illis partibus nullus ad sacrum ordinem sine cõmodi datione perueniat. Hoc tu in omnes dictum esse à B Gregorio inuidiosè, & veteratorie, ac fallaciter voluisti. An si in illis partibus, id est, in prouincia Illerdensi hoc fiebat, continuo sequebatur, ut in Romana Ecclesia & in ceteris alijs ecclesijs Catholicis idem fieret? sequitur deinde in Gregorio, quod si ita est, (non enim affirmat Gregorius de illa prouincia, quamuis essent quidam, qui narrarēt, quod tu sine ullis testibus nisi domesticis de omnibus ecclesijs nostris asseueras) stens, inquit, dico, gemensq; denuncio, quia cum sacerdotalis ordo intus ortus occidit, foris quoq; diu stare non potest. Hac quoq; auctoritas te redarguit Antoni, qui falso putas precio ordinatos, non esse ordinatos, quo modo enim intus ortus ordo occidit per Simoniam, si qui Simoniacè ordinatur, ordinem non accipit? accipit igitur, & acceptus remanet, sed irritus & cassus, id est, sine iure exequendi eam, quia Simoniacus quamuis occultus, & intra se, ipso iure suspensus est. hoc enim est occidere ordinem, non licere uti eo: tu verò non voluisti Gregoriū hoc dicere, sed iam pridem ordinem occidisse quasi iam & quidem auctore Gregorio nullum ordinem nostræ Ecclesiæ haberent; hoc enim congruit cum eo, quod superius dicebas, interruptam esse iam nobis successionem Episcoporum, quorum est ordinare. In eo enim laboras, & sudas, ut mentiendo, & calumniando nos facias similes vobis, id est, ut sicut apud vos extinctum est sacerdotiū, ita apud nos. Videris, licet dissimulas, habere semper in memoria, quæ in extremo capite propè extremā paginā ex Sidonio Apollinari recitauit, de malis, q̃ Euarix dux Gotoriū Gallia intulit, quæ cum malis, quæ tyrannus & vestra fidei sacrilegus dominator, & nouus Euarix Lutherus Germania intulit, contuli, ex quibus vnum & summum est interitus sacerdotij, sic enim ille aiebat, equidem cum clericus quisq; defungitur, si benedictione succidua non accipiat dignitatis heredem, in illa ecclesia sacerdotium moritur, non sacerdos. Hoc cum te mordeat, et memineris, par pari retulisti, occidisse dicis ordinem nobis, sicut nos vobis dicimus occidisse, & mendacio veritatem vlcisceris.

Rursus alia via aggredieris probare interitum ordinis in nostris Ecclesijs, quia, inquis, schismatici nullum ius habent in Ecclesia, sed excommunicati sunt, & ordinationes ab excommunicatis factæ, nullæ sunt, cum tamen ab Eugenio Romano pontifice schismatis damnato Episcoporum vestrorum deinceps successio profluxerit. Hic magister sent. lib. 4. dist. 25. citasti, & ex quatuor opinionibus, siue sententijs di-

Mendacium
Antoni in-
uidiosū, &
veteratoriū.

Quomodo
auctoritas
Gregorij ab
Antonio ci-
rata eū re-
darguit.

Quomodo
laborat An-
tonius, ut
sicut apud
Protestantes
extinctum
est sacerdo-
tiū, sic apud
nos.

Lutherus
tyrannus, &
sacrilegus
dominator
fidei Luthe-
ranorum.

Quando in
ecclesia ali-
qua mori-
tur sacerdo-
tium.

Quomodo
Antonius
mendacio
veritatem
vlciscitur.

Quomodo
ex quatuor
opinionib;
fuit senten-
tijs magistri
sententiarū,
quē Anto-
nius citat,
pessimam
elegit, quā
S. Thomas
confutat.

Quomodo
Antonius
cum defen-
dit ordina-
tiones factas
ab excommu-
nicatis nul-
las esse, in-
iuriam Deo
facit, & scri-
pturam ne-
gat.

Quale sit, &
Calvinus
dixit, dam-
natum esse
Eugenium
III. in Co-
ncilio legiti-
mo, & quod
dixit eū ad-
miracione
abijisse in fu-
mum illam
damnatio-
nem, & ele-
ctionem A-
medei.

Decretum
synodi Flo-
rentinae ex
Graecis, &
Latinis pa-
tribus de
principatu
pontificis
Romani.

uerforū auctorū, quas de ordinatis ab hereticis, & excommunicatis propo-
nit, pessimam elegisti, ut euadas pessimus discipulus, & idem pessimus magister.
Confutat istam sententiam, quam secutus es, ordinationes à schismaticis ex-
communicatis factas nullas esse S. Thomas, spectatissimus sacrae Theologiae do-
ctor. 3. p. q. 38. ar. 2. Non intelligis cum hac sententia defenditur, iniuriam fieri
Deo, & scripturam eius negari? Siquidem cum Episcopus per consecrationem
accipit potestatem ordinandi, quae est charisma, siue donum Dei, Deus est con-
secrator, & dator charismatis, qui autē manus imponunt, ministerium tantum
implent, dona autem Dei sine penitētia sunt, dicit scriptura Apostoli, quomodo
igitur qui cum consecratione à Deo facta potestatem ordinandi, quae donum Dei
est, semel accepit, amittere eam potest, si nō potest fieri, quin à Deo consecratus
sit? De eo autē quod adiunxisti, ut sententiā falsā mēdacio impio cumulares, ab
Eugenio schismatis damnato nostrorum Episcoporum successionem fluxisse, re-
spondi ante annos prope 20. lib. 3. de dogmaticis chara & eribus verbi Dei, Cal-
uino hoc ipsum, quod tu nunc obijcienti in suis institutionibus c. 8. Idem obiecit
nuper à Caluino mutuatus Andreas Freyhubius c. 50. posterioris suae disputatio-
nis, cui à me iam responsum est lib. 2. aduersus capita istius posterioris dispu-
tionis, eisdem repetitis quae Caluino responderam, quibus ita planum facio, & con-
uincō toto iudicio excusso, tota causa explicata falsum esse, quod Calvinus dicit
damnatum esse Eugenium III. in concilio legitimo, & Amedeum sanctū ele-
ctum, ut nihil ad contradicendum reliquerim. Ad illa mihi remittendus es, ne
eadem tertio sine necessitate, et magno meo tedio repetam, illud tantum itera-
bo, quod postremo loco scripsi, Si iuste et legitime Eugenius à Concilio Basiliensi
damnatus est, & illa Amedei electio generalis ac sacrosanctae synodi auctoritate
peracta fuit, ut Calvinus ait, quomodo, ut ipse idem Calvinus cum admira-
tione dicit, utar enim verbis eius, in fumum abiit? an non Calvinum ipsum ista
ipsa percunctatio, & admiratio redarguit? nonne in fumum abiisse argumen-
to est euidenti, Concilium illud damnandi Eugenium Pontificem, & opus
illud damnationis ex hominibus fuisse, sicut Gamaliel de Theoda illo, & Iuda
Galilaeo dixit? etenim si ex Deo fuisset, non potuisset dissolui, ut quidem disso-
lutum est. Permansit enim usque ad extremum vitae in cathedra Petri Ponti-
fex Eugenius, & paulo post in Concilio ex urbe Basilea Ferrariā prius trans-
lato, & inde Florentiam de sententia utriusq; Ecclesiae Latinorum, & Graco-
rum caput Ecclesiae vniuersalis declaratus est Eugenius III. ut litera vni-
onis quae in extrema parte sessionis 8. scripta sunt, testantur. Definimus, inquit,
sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in vniuersum orbem
tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri
principis Apostolorum, & verum Christi vicarium, totiusq; Ecclesiae caput, &
omnium

omnium Christianorum patrem, & doctorem existere, &c. Andrea, & tu Antoni, & iacta te cum Caluino, cum quo erit vobis pars in altero saculo, dānationem Eugenij in Concilio illo malignantiū, qui se in caput suum Deo repugnantes frustra, & vanē, atque impiē extulerunt.

CAPVT V.

SED videamus deinceps, quomodo probet Antonius crimina, quæ in omnes Ecclesias nostras, id est, Catholicorum obijcit. Videmus enim, inquit, vestras ordinationes nūquam sine nummis, raro sine fauore principum fieri, videmus perpetuas vestrorum sacerdotiorum nundinas. Videmus, inquit Antoni, qui nescio an vnquam ex Germania exieris, & an ecclesiam vllam noueris, nisi Lutheri. estis ne vos Elisai, qui in Germania estis, vt ipsi absentes Gieztas nostros videatis, & dicere possitis cum Elisao, nonne cor nostrum in presenti est, cum pretium datus & accipitis? vnam nulli essent apud nos Gieztas, qui apud vos esse non possunt in ordinationibus, & sacerdotijs, quia interierunt apud vos ordinatio & sacerdotium Ecclesia Catholica. Viget alioqui apud nos canon apostolorum 29. Si quis Episcopus, inquit, pecunia hanc dignitatem adeptus fuerit, vel presbyter, vel diaconus, deponatur tum ipse, tum is, qui illum ordinauit; & absindatur omnino etiam à communione Ecclesie, sicut Simon magus à me Petro. Omnino absindi ab Ecclesia, est absindi sine speredeundi ad eam. Proximus canon 30. si quis, inquit, Episcopus opera potestatum secularium vsus ecclesiam adeptus fuerit, deponatur, & excommunicetur, & omnes qui cum eo communionem habent. Hi canones Apostolici & diuini in nostra ecclesia vigilantissimi custodiuntur, & seuerissime qui in eos tanquā in laqueos incidunt, puniuntur. Veni tu, & sige te Catholicum, & defer nomen alicuius de Simonia, siue ad tribunal alicuius Episcopi in ecclesia eius, siue Romæ ad iudices Rotæ, & videbis non per somnium, sed per vigiliam, somnium esse dormientis, quod nunc dicis te videre nostras ordinationes nunquam sine nummis, raro sine fauore principum fieri. Ita ne impius, & ingratus in Deum eris, vt sanitatem vituperes, quia reperiuntur agroti, quos secare & vrere opus sit? an Simon magus Apostolicam sanitatem afflixit, aut minuit, quia pecuniam obtulit Petro, & Ioanni? an nō tulit meritas pœnas? si tu aut alius videret dissimulari istud crimen, & filere nostros canones, iuste querelam ad nos deferre videret. Nunc autem si quis ex tuis pauld quam tu aequior & pudentior à te quereret, quomodo vides Antoni, quod tu dicis videre? vnde scis? quid responderes integra fronte? an diceret videre te sensu oculorum? non credo ita insanires, quid dixi, nō credo? imò ita insanire mihi videris, siquidem dicis ab ipso sensu me esse redarguendum, quia

Quomodo apud Protestantes nulli Gieztas in ordinationibus et Sacerdotijs esse possunt. Quomodo apud Catholicos nō silent canones in Gieztas sancti; & quomodo id potest habere exploratum Antonius, si velit.

Quomodo Antonius impius & ingratus sit.

Quid respō-
deat Anto-
nius simile
responsioni
Iudaeorum.

quia non video per vigiliā, & experrectus, quod tu per somnium & dormiens.
O acrem accusatorem, quin potius responde sic, quia aliter nō potes, nisi ista es-
set, non diceremus videre nos ista, quae dicimus: habes, quos sic respōdendo imi-
teris, Iudeos dico, qui, cum ab eis quæsiuit Pilatus, quam accusationem aduer-
sus Iesum afferrent, responderunt, si non esset hic malefactor, non tibi tradidis-
semus eum.

Antonij mē-
dacium in-
figue, quod
ipse, si velit,
experiri po-
teat menda-
cium esse.

Adiunxisti hic aliud mendacium, & quidem insigne, vestros Episcopos,
inquis, in suis diocesibus, nemo videt præsentēs, nemo audit con-
cionantes. Iterum prouocabo te, vt proficiscaris ad nostras Ecclesias, vt sensu
oculorum tuorum redarguaris, quod tu mentiendo in nos dicis, videbis Antoni
Episcopos non paucos, neq; raro concionantes; omnes verò præsertim maiorum
ciuitatum Episcopos habere concionatres, qui per totam quadragesimam sin-
gulis aut saltem ternis diebus per hebdomadam, item toto aduentu, & singulis
Dominicis, ac festis diebus totius anni, sic enim præstant quod Apostolus Timo-
theo præcepit, quæ à me audisti per multos testes, hac commenda fidelibus homi-
nibus, qui idonei erunt & alios docere, siquidem hoc etiam est esse Episcopum
διδάσκον, vt idem Apostolus præcipit, esse scilicet studiosum docēdi, vt quod
per se vel propter inuāletudinem, vel propter occupationes, quæ sunt per multa,
& graues in Episcopatu bene administrando, vel propter alias causas honestas
facere non potest, per alios faciat. Semper enim bonus Episcopus in Ecclesia
sua docere, & exhortari potest, quamuis in suggestum ascendere non valeat.

Quomodo
Ecclesiam
Catholicā,
qualis tem-
poribus A-
postolorum
repræsentā-
mus, quod à
nobis Anto-
nius postu-
lat.

Pergis deinde, ac ne plura, inquis, cōflecter, à te Turriane postulo,
vt nobis repræsentēs Catholicam Ecclesiam, quam apostolorum,
& piorum maiorum temporibus scimus extitisse. Profers scilicet
librum illum, quem vos pontificale, vel rituale appellatis, vbi cer-
ta verborum formula præscribitur in presbyteris ordinandis. Po-
stulas à me, vt repræsentem Ecclesiam Catholicam, quam scis temporibus Apo-
stolorum extitisse. Sæpius repræsentavi, & quidem verbis B. Irenæi, sed tu re-
præsentationem non percipis, quia ab ea abhorres, et non vis audire veritatem,
sed repetamus eam, si forte postulatam nunc à te, & à me repetitam, & incul-
catam tandem intelligas. Ecclesiam igitur Catholicam Antonius repræsentamus,
dum, sicut ait B. Irenæus, traditionem Apostolorum in toto mundo manifesta-
tam in ecclesia licet perspicere omnibus, qui vera velint audire. quia verò do-
ctrina à sanctis Apostolis tradita necesse fuit, vt per successores eorum, quos ipsi
illi Apostoli instituerunt, & tanquam magistros Ecclesijs præfecerunt, vsq; ad
nos veniret, subiungit ibidem Irenæus, & habemus annumerare eos, qui ab A-
postolis instituti sunt Episcopi in Ecclesijs, & successores eorum vsque ad nos,
qui nihil tale docuerunt, neque cognouerunt, quale ab his deliratur. Si traditio-

nem

nem Apostolorum in toto mundo manifestatam in Ecclesia licet perspicere omnibus, qui vera velint audire, igitur ubi non perspicitur traditio Apostolorum in toto mundo manifestata, ibi non est ecclesia. Apud nos representatur ecclesia Catholica, & apud vos minimè; quia in Ecclesia nostra licet perspicere traditionem Apostolorum in toto mundo manifestatam, siquidem cum omnibus Ecclesijs totius mundi communicamus propter unitatem doctrine; in vestra verò Ecclesia nequaquam, siquidem cum nullis ecclesijs nisi à Luthero institutis communicatis propter diuersitatem doctrine, immò omnes Ecclesia vos anathematizant. Deinde cum dicis Antoni, scire te ecclesiam Catholicam temporibus Apostolorum, & maiorum piorum extitisse, postulo à te, ut dicas, an maiores quoque tuos complexus sis, cum dixisti, temporibus maiorum piorum? scio respondebis complexum te esse; confiteris igitur pios fuisse maiores tuos, & eorum temporibus, sicut temporibus Apostolorum, Ecclesiam Catholicam extitisse, utraque enim tempora coniunxisti. At maiores tui neque doctrinam Lutheri audierunt, neque ordinationes laicas, ac populares, quas volis dedit, & constituit, cognouerunt, sed eas, quas à S. Bonifacio per successionem vicaria ordinationis Episcoporum ex formulis sacris Romani Pontificalis vsque ad se deductas acceperunt. His ordinationibus utitur Ecclesia Catholica per cunctum orbem diffusa, quacumque lingua consecratoria formula contineantur; eandem enim vim habent. Igitur ecclesia tui temporis in Germania, id est, ecclesia Protestantium non est Catholica; aut si est, maiores tui non fuerunt pii, quod paulo ante affirmasti. Sed videamus quomodo refellat Antonius nostrum librum, in quo institutiones nostrarum ordinationum, quas ecclesia Catholica per traditionem Apost. accepit, feruntur. Sic enim ait, Quid? tu ne, qui nuper nostræ ecclesiæ reliquijs delitescere videbas, nunc Ecclesiam Catholicam eo redigis, ut in vna libri pagina peregrino sermone exarata delitescere videatur? Si huiusmodi nugæ Antonium deficerent, non haberet quid scriberet, date veniam ei. Quia in vna pagina continetur ratio & forma ordinandi in ecclesia ministros secundum Apostolorum traditionem, dicuntur à nobis, ut ecclesia Catholica in vna pagina libri delitescat. si ita est, dicamus similiter, si quæ credenda sunt ex symbolo Apostolorum, in vna pagina exarantur, ecclesiam Catholicam eo redigi, ut in vna pagina delitescat. Quis queat visum tenere, cū ista legi? credo tuos saltē tui pudere. Sed videamus quo serpant ista nugæ. Atque affirmamus vestras ordinationes non esse quas Apostoli instituerunt, & quibus vsa est vetus & apostolica Ecclesia; si autem affirmamus vestros Episcopos, si nomen excipias, nihil cum veteribus Episcopis habere commune. Ne postuletis Protestantes & Confessionista à Patrono causæ vestræ Antonio Sadeele, ut probet, quod

Quare apud
Protestantes
non possit
representari
Ecclesia
Catholica.

Quomodo
cogitur An-
tonius con-
fiteri, aut
Ecclesiam
sui temporis
in Germa-
nia non esse
Catholicam;
aut maiores
suos non
fuisse pios.

Quam ridi-
cula & nugæ
toria sint, quæ
Antonius
obijcit.

Quomodo
Antonius
prober ordi-
nationes mi-
nistrorum
Protestan-
tium esse A-
postolicas,
affirmando
tantum, &
quibus ra-
tionibus, &
argumentis
affirmamus
nos nō esse.

Quid proba-
re debeat
Antonius,
vt ordina-
tiones nō
esse aposto-
licas convin-
gat.

dicit, satis est eum affirmare. Affirmamus, inquit, vestras ordinationes non esse quas Apostoli instituerunt. Nihil amplius requiratis, finite vos à cæco cæcos duci, vt ambo in foueam, sicut Dominus dixit, cadatis. O miseros Protestantes, quibus tam crassi & hebetes magistri tam facile illudūt. Nos verò affirmamus nostras ordinationes eas esse, quas Apostoli instituerunt, & vestras contra com- mentitias esse, & à Luthero pseudoapostolo ad perditionem suam & vestram excogitatas, & inuentas. id autem ne affirmemus tantum, sicut Antonius, testi- monio firmissimo consuetudinis omnium ecclesiarum eas probamus. consuetudi- nem enim ait doctus auctor Tertull. idoneū testem esse traditionis Apostolorum; consuetudinis autem, ait idem, traditio est inuentrix. auctoritatem consuetu- dinis ecclesie, obiecit, & opposuit tanquam murum firmissimum contentiosis Apostolus. Proba tu, non esse hanc consuetudinem omnium ecclesiarum, vt cum probare non poteris, ab Apostolo traditam esse necessariò fatearis; siquidem, vt ab alijs tradi non potuit, ita ab alijs traditam ostendere non valebis. quia quod ab initio accepimus, & audiuius, in nobis semper permansit, & permanet, sic- ut B. Ioannes præcipit, & cum veritas ab initio à sanctis Apostolis primis Eu- angelij prædicatoribus tradita sit, & in ecclesia Romana nunquam diuersa do- ctina, neq. alia ministrorum institutio fuerit, quàm quæ ab initio accepta est, consequens necessariò est, vt nostræ ordinationes nō alia sint, quàm quæ à Chri- sto instituta sunt, & à sanctis Apostolis tradita. Hæc oportet te refellere firmis argumentis, et non nugatorijs cauillationibus, quibus crassi ingenij homines de- cipere fortasse potes, sed neminē, vt opinor, qui paulò cordatior sit. Quod enim cor habere existimandus est, qui, vbi sempiterna salus animæ agitur, in nouo et peregrino dogmate affirmanti tantum credere veli?

Præterea obijcis mihi querelam Innocentij primi ex meo libro, olim, in- quis, te citante, conquerebatur Innocentius Pontif. quòd plerique traditiones Ecclesiæ Romanæ non obseruarent. Testimonio huius querela probare vis, non esse nostrā Ecclesiam Catholicam per cunctum orbem diffusam, sicut idem statim probas altero testimonio earum ecclesiarum, quæ obedientiam Ecclesiæ Romanæ abiecerunt. Respondeamus prius de querela In- nocenti; nisi hæresi & odio in Ecclesiam Romanā obcæcatus, & præpeditus es- ses Antoni, vidisses quemadmodum te & sectam tuam hæc querela Pontificis Innocenti; planè coarguat, vt iam liquidò tibi oculos confixeris, vt tuo prouer- bio utar. Scripsit Innocentius ad Decentium Episcopum Eugubinum, si institu- ta Ecclesiastica, vt sunt à B. Apostolis tradita, integra vellent seruare Domini sacerdotes, nulla diuersitas, nulla varietas in ipsis ordinibus et consecrationibus haberetur. Sed dum vnusquisque non quod traditum est, sed quod sibi visum fuerit, hoc existimat esse tenendum, inde diuersa in diuersis locis, vel ecclesijs,

aut teneri, aut celebrari videntur; ac fit scandalum populis, qui dum nesciunt traditiones antiquas humana presumptione corruptas, putant sibi, aut Ecclesijs non conuenire; aut ab Apostolis, vel Apostolicis viris contrarietatem inductam. Quis enim nesciat, aut non aduertat id quod à principe Apostolorum Petro Ecclesia Romana traditum est, & nunc vsq; custoditur, ab omnibus debere seruari? neg, superduci, aut introduci aliquid, quod aut auctoritatem non habeat, aut aliunde accipere videatur exemplum? praesertim cū sit manifestum in omnem Italiam, Gallias, Hispaniam, Africam, atque Siciliam, insulasq; interiacentes nullum instituisse Ecclesias, nisi eos, quos venerabilis Petrus, aut eius successores constituerunt sacerdotes: aut legunt, si in his prouincijs alius Apostolorum inuenitur, aut legitur docuisse, quod si non legunt, quia nusquam inuenitur, oportet eos hoc sequi, quod Ecclesia Romana custodit, à qua omnes principum accepisse non dubium est, ne, dum peregrinis assertionibus student, caput institutionum videantur omittere. & paulo post respondemus ad ea, de quibus consulendos nos esse duxisti, non quod te aliqua ignorare credamus, sed vt maiore auctoritate vel tuos instituas; vel si qui à Romana ecclesia institutionibus errant, aut commoneas, aut indicare non differas, vt scire valeamus, qui sunt qui nouitates inducunt, aut alterius Ecclesiae quàm Romana existimant consuetudinem esse seruandam. Hac Innocentius, quae tu in meo libro legisti: sed videamus quomodo querela eius, de qua meministi, Lutheranos coarguat. quod enim ait, si instituta ecclesiastica, vt sunt à beatis Apostolis tradita, integra vellent seruare Domini sacerdotes, nulla diuersitas, nulla varietas in ipsis ordinibus, & consecrationibus haberetur, sed dum vnusquisque, non quod traditum est, sed quod sibi visum fuerit, hoc existimat esse tenendum, inde diuersa in diuersis locis, vel ecclesijs aut teneri, aut celebrari videntur, satis declarat, hinc profectā esse diuersitatem dogmatum, quae Germania tradidit Lutherus; hinc ortum nouum genus ordinationis laicæ ministrorum, quia scilicet noluit sequi ecclesia Germania, quod Ecclesia Romana custodit, à qua omnes ecclesias, ait Innocent. principum accepisse non dubium est. Quis enim nesciat, aut non aduertat, ait hic Pont. sanctiss. & scientissimus, & per antiquus, id quod à principe Apostolorum Petro Ecclesiae Romanae traditum est, ac nunc vsque custoditur, ab omnibus debere seruari? Si Innocentium testem tuum esse voluisti, cū alioqui nihil in nos dicat, & querelam eius contra nos citasti; an non valebit hoc eius testimonium in te? aut tu testem aliquem produces, cum pro te testimonium tibi, licet falsò, dicere videtur, cū verò contra te dicit, rejicies? Sed videamus, vtrum querela ista Innocentij Pontificis causam tuam ledat, & nostram adiuet? an non est hac querela testis, quàm vigilans iam olim cura doctrinam & institutiones à B. Petro traditas conseruandi, & ecclesias à nouis

Quomodo querela Innocentij primab Antonio obiecit Lutheranos nos coarguat.

dogmatibus defendendi apud Pontificem Romanum B. Petri successorem excubet? nihil enim vsq; in hodiernum diem sollicitius Romanus Pontifex curat, quam quod hic Pontifex à Decentio postulabat, vt si qui inquit, à Romana ecclesia institutionibus errant, aut commoneas, aut indicare non differas, vt scire valeamus, qui sunt, qui nouitates inducunt, aut ecclesia alterius quàm Romana existimat consuetudinem esse seruandam. Consuetudinem dicit ex traditione Apostolica ortam, vt in ordinibus & consecrationibus mysteriorum, & in ceteris agendis arcanis, id est, in vsu sacramentorum, de ijs enim superius locutus fuerat, hoc scilicet in primis Romani Pontifices vigilantissimè prouident, ne sicut Apost. ad Hebræos scripsit, varijs & peregrinis doctrinis fideles abducantur, docere enim aliter, quod Apostolus in epist. ad Timoth. prohibet, vt cancer serpit, & vehementer ad impietatem proficit, nec in deferendo vllius nomine de alio crimine promptiores, aut religiosiores sunt in ecclesijs Catholicis homines, quàm de diuersitate doctrina, et nouo dogmate. Hæc est gloria Ecclesia Romana Apostolica traditionis tanquam sacri depositi fidelissima custodia, & pro eo custodiendo nec igni, neque gladio parci, quod vos ad crudelitatem, sicut olim Donatista, refertis, quibus beatus Augustinus pluribus in locis respondet. Vt ergo ad querelam Innocentij redeam, quod in diuersis locis, vel Ecclesijs diuersa teneri, & celebrari viderentur, si Pontifex Romanus beati Petri successor innocentijs dissimulandum & conuiuendum esse putauisset, sanè quidem auctoritatē cathedra Romana imminuisse, & dedecorasse videretur, sin aut tanta erat illius sollicitudo, & excubatio, vt de omnibus admoneri, omnia sibi sine mora vlla à pastoribus ecclesiarum indicari postularet, ne quod peregrinum dogma in ecclesias introduceretur, an nō magis ista tanta vigilantia, cuius omnes Romani Pontifices hæredes sunt, hanc ecclesiam commendat? Idem respondendum est de ecclesijs Græcis, quas obijcis, me etiam consistente, vt dicis, nō agnoscere primatum Romani Pontificis. An Ecclesia Romana dissimulat, aut silet? nonne facti sunt anathema? quid amplius facere potest, aut debet? num minus Catholica est Ecclesia Romana, quod Græci primatum Romani Pontificis non agnoscent? Quæ igitur ista tua delira percunctatio. Nam vbi est, inquis, ista

Quæ sit gloria Ecclesie Romanæ Quomodo non parcere igni & gladio pro custodiendo deposito Apostolicæ traditionis & doctrinæ ad crudelitatem Lutherani, sicut olim Donatista, refertur.

Delira Antonij percunctatio.

Quid ecclesie Græcæ de primatu Pontificis sentire debeant, ipsa restat in Concilio Florentino.

» Ecclesia Catholica, in qua illi Pontifices Romani primatum exercent? Non in eo consistit Antoni primatus Pontificis Romani, quod cum agnoscant omnes mundi ecclesie, sed quod omnes agnoscere debent, si in ecclesia Catholica esse volunt, sicut agnoscunt omnes, qui in ea sunt. Quid verò de primatu Pontificis Ecclesia Græca sentire debeant secundum euangelium, crede saltem ipsis illis Ecclesijs Græcis, quarum testimonium habes in Conc. Florent. ex utraq; Ecclesia Latinorum, & Græcorum congregato, quod supra recitauimus, sicut etiam quid vos Germani sentire debeatis, habetis testimonium Ecclesiarum omnium,

omnium, quas maiores vestri ab initio Germanica Christianitatis habuerunt.

Subiungis idem tibi dicendum est de Ecclesijs, quotquot sparsæ sunt per Asiam, & Africam. Addis deinde: Ac ne mihi sint alia regiones Europe oratione peragrandæ, affirmo nullum esse regnum, nullam gentem, (nec Italiam quidem ipsam excipio) cuius magna pars pontificium illum principatum vel palam non reiiciat, vel (si per vestros ignes, & gladios id non licet) apud se non detestetur. Visus est mihi Antonius velle dicere, etsi non audeat asserere, affirmo, nullum esse regnum, nullam gentem, (nec Italiam quidem excipio) cuius magna pars non sit Lutherana, aut schismatica. Iste enim bonus agricola reliquis delitescens in regno pontificis oratione sua fecit crescere, ut iam non reliquæ sint, sed magna pars regnorum, & gentium. Nescio, an tu Antoni similior sis illi piscatori, qui apud Theocritum, ut dicis, famem suam somnijs aureis pascebat. Sed quia tu omnia regna Catholica, & gentes omnes Catholicas, mendacio tuo impudentia, & impietatis plenissimo ad decipiendum vulgus infamare voluisti, respondebo primo de illis regnis, in quibus fortassis, ut dicis, magna pars pontificis principatum palam reiicit, quia palam Lutherani, aut Calviniani sunt, qui reiiciunt. Quantum caput eius, id est, rex Catholicus est, & principatum pontificis agnoscit, regnum eius Catholicum dicitur, & est, & principatum pontificis agnoscit. Regnum enim in rege est tanquam in mouente, ut Philosophi tradunt, huiusmodi sunt regnum Gallia, & regnum Polonia, quorum reges oratores suos Roma apud Pontificem, quem ut pii & Catholici venerantur, habent, qui, quia res vestri sui regni norunt, & pro eis excubant, expectant tempus illas magnas partes, quas dicis, reprimendi, nullam partem quietis praesollicitudine interim capientes. Deinde, quero de illis regnis, in quibus scire potes, si vis, vigilantissime in Lutheranos inquiri, & confessos vel conuictos damnari omnes, quomodo scire potes, magnam in illis regnis partem apud se primatum pontificium detestari? homo enim, ut scriptura testatur, & res ipsa probat, videt ea quæ apparent: Deus autem intuetur cor, at detestari apud se, detestari in corde est, quod solus Deus videt. Quomodo igitur audes affirmare, magnam partem in regnis Catholicis, apud se, id est, in corde suo, quod soli Deo patet, primatum pontificium detestari? quid non audebis, qui tam impius, & blasphemus in Deum esse audes? si non ignoras quod Dominus in Evangelio ait, nolite iudicare, & non iudicabimini, & quam graue sit, ex se de alijs existimare, cur non metuis Deum? cur te facis iudicem iniquarum cogitationum, sicut ait B. Iacobus? Stultus, inquit Ecclesiastes, ambulans in via, cum ipse insipiens sit, omnes stultos existimat. Isto insipiente tu aliquanto minus insipiens es, qui non omnes, sed magnam partem talem a firmas esse, qualis tu es. Gratulor tibi, hec gratulatio tibi debetur. illa

Quomodo Antonius
etsi non audeat aperte dicere, videtur tamen dicere nullum esse regnum, nullam gentem, cuius magna pars non sit Lutherana.

Quomodo Antonius omnia regna Catholica, & omnes gentes Catholicas infamare voluit.

Quomodo Antonius impius est, & blasphemus in Deum, & iudex iniquarum cogitationum.

Quomodo
sam Cōfessionis
nihil nullo
habent
infestiores
inimicos
Caluinianos
nunc
eorū patro-
nus Anto-
nius de eo-
rum interi-
tu dolet.

Locus Aggei
propheta,
adhuc se-
mel & ego
mouebo ca-
lam, &c.

verò debetur amicis Dei, quā mihi exprobras, quod dixi alicubi, Caluinianos iam penè interitum, adiuuante Deo, cepisse, de illo tempore loquebar, cum tradidit Deus copias Caluinianas in manus Catholicorum in Gallia, qui cum esset multo pauciores, impios hostes Dei et ecclesie eius, viribus Dei vicerūt, & trucidarunt. An non erat dextera omnipotentis gratulanda? utinam illa victoria non excidisset ē manibus per simulationem pacis nescio cuius consecuta, quæ nō erat pax, ab illo auxilio celesti finem malorū, & triumphum gloriosum reportare potuissent. Sed omittamus ista, quæ non sunt huius temporis. illud magis mirandum est, quod cum nullos infestiores inimicos, vt audio, quam Caluinianos Confessionista habeatis, nunc de eorum interitu doles, & gratulationem meam de diuino beneficio reprehendis. immò verò non est mirandum, quod familiare esse solet, vt inimici amicitiam in communem inimicum ineant, quod in morte Christi Herodes & Pilatus fecerunt, quod in euangelio scriptum est, vt in eo tanquam in exemplo, quorsum amicitia diuersarum sectarum inter se spectent, facile intelligeremus. Aliud præterea in meo libro accusas, cum ais, „Quin etiam non te puduit, hæc Aggæi verba citare, Vnusquisque „in gladio ad fratrem suum, vt inde probes tuum pontificem iure „in Euangelij professores scire posse. atqui loquitur Aggæus de „ipsis Ecclesie hostibus, (quod miror à te non fuisse animaduer- „sum) quos tandem prædicit, mutuis vulneribus interituros. Habe- „mus Apostolum huius prophetia interpretem in epist. ad Heb. cap. 12. cuius in- „terpretationi magis credendum est, quam Rabinis, & Iudaicis interpretibus. De nouo enim testamento interpretatur Apostolus, et de hostibus ecclesia nostra loquebatur propheta. Recitabo interpretationem Cyrilli Alexandrini ex comment. eius Græcis. interpretemur Latine, adhuc semel & ego mouebo calū, &c. moui, inquit, siue concussi orbem, quando eduxi Israel de Aegypto; verum mouebo adhuc, id est, celebre, & clarum faciā in toto orbe, & veluti omnia concutiens, regum solia euertam, & totam eorum potentiam ceu quosdam equos cunctam percursantes terram, eijciam, et excitabo alios equites educentes gladios aduersus genus, & fratres. Videtur significare principatus & potestates aduersarias a Christo pstratas, & deuictas, quo nos liberaret ab eis, sicut est in cantico Maria virginis, cū ait, deposuit potentes de sede, & exaltauit humiles, &c. nec hoc solum, sed excitauit etiā Christus bellatores quosdā pugnandi peritissimos, nempe discipulos, qui districto gladio spirituali, quod est verbū Dei, ferebantur aduersus omnes, scilicet aduersus genus, & fratres, vt eos mundo interficerent; & sic interfecti viuerent Deo. Sic Dominus in Euangelio, nō veni, inquit, pacem mittere in terram, sed gladium; veni separare hominem aduersus fratrem suum, & filiam aduersus matrem suam. Hactenus Cyrillus. Fa-

teor impleri in ecclesia prophetiam Aggai eo modo, quo B. Cyrillus interpreta-
tus est in gladio spirituali, quod est verbum Dei, quo quotidie aduersus hære-
ticos, & eorum dogmata pugnamus, & sæpè eos diabolo, & hære-
si veluti occi-
dimus, cum eos ad veritatem conuertimus. sed quia hoc etiam in Ecclesia Ca-
tholica fit, ut gladio vero tollatur, cum opus est, malum de medio nostrum, non
est alienum, neq; exemplo Apostolico caret, quod Aggeus dixit, unusquisq; in
gladio ad fratrem suum, ad id etiam licet minus propriè accommodare, quod
pro defensione fidei Catholica in ecclesia à potestate seculi fit, cuius gladio tra-
ditur hæreticus; potestas enim spiritualis non portat gladium. mendacium itaq;
tuum est, quod dixisti, probare me hoc Aggai testimonio nostrum pontificem iure
saurire in Euangelij professores. sic enim, ut dignum te erat, vocasti professores
euangelij Lutheri. Exemplum Apostolicum, quod dixi, sit illud, quod in Paulo
legimus in epist. ad Rom. cap. 10. cum ait, & quidem in omnem terram exiuit
sonus eorum, & in fines orbis terra verba eorum. Quod enim propriè propheta
dixit de admirabili vicissitudine dierum & noctium, quæ præconio diuina sa-
pientia & ordinis vniuersum orbem implet, Apostolus ad discipulos, & Euan-
gelistas, atque Apostolos κατὰ χριστιανὸν τρόπον τὸν αἰῶνος ἀνέλαλθεν, ut Eu-
sebius Cas. in comment. suis eruditissimis notauit.

Deinde pergens Antonius ad calcem, repetit quod paulò ante dixerat alio
illuſtri mendacio cumulatam, cum vniuersus, inquit, propemodum or-
bis pontificium principatum ignoret, vel certè excretur, id quod
innumerabiles homines indies magis magisque faciunt, & facient
adiuuante Deo, consequitur Ecclesiam Romanam nulla ratione
Catholicam dici posse. Qui sunt isti innumerabiles homines, qui indies
magis ac magis hoc faciunt, id est, Pontificium principatū execrantur, videris
velle dicere innumerabiles homines indies fieri Lutheranos, aut Calvinianos.
demus ita esse, ut singis, sunt ne isti innumerabiles, qui Lutherani, vel Calui-
niani sunt, per cunctum orbem sicut Ecclesia Catholica diffusi? si non sunt, quo-
modo sequitur ex ista innumerabilitate, Ecclesiam Romanam, cuius fides per
vniuersum mundum, sicut Paulus ad Rom. scripsit, annunciata est, nō esse Ca-
tholicam? Deinde cum paulò ante affirmasti nullum esse regnum, nullam gen-
tem, cuius non magna pars principatum Pontificis, vel palam rejiciat, vel si id
per ignes & gladios non liceat, non apud se detestetur, de regnis Catholicis lo-
quebaris; nunc verò ais, cum vniuersus propemodum orbis principatū Pontificis
ignoret, quis non videt loqui te de regnis & gentibus, quæ non sunt Christianæ?
quæ etsi plures sunt, quam Christianæ, sicut plures sunt, qui pereunt, quam qui
salui sunt, an ideo non est Ecclesia Romana Catholica dicenda? Videris mihi
ignorare vim verbi Catholici, quam te optimè docebit Cyrillus Hierosolymita-

Quomodo
possit exem-
plo Pauli &
proprie in
scriptura de
alia re dictū
est, ad aliam
opportune
per abusio-
nem, quæ
catachresis
dicitur, ac-
comodari.

Quale sit, &
ait Antonius
innumera-
biles homi-
nes indies
magis ac ma-
gis execrari
Pontificium
principatū
quod optat.

Quomodo
ignorat An-
tonius vim
verbi Ca-
tholici.

nus in

Cyrrill. Hie
rosolymita
nus de ver-
bo Catholi-
ci.

Docet An-
tonius totā
hanc ratio-
nē nominis
Catholici à
Cyrillo ex-
positam cō-
uenire Ec-
clesiæ Pro-
testantium;
aut si doce-
re non po-
test, necesse
est fateatur
nō esse Ca-
tholicam.

nus in catechesi 18. veramē Græco: si quando, inquit, ciuitates adieris, ne qua-
ras solum vbi est $\kappa\omicron\pi\iota\alpha\chi\omicron\nu$, id est, templum Domini. Impiorum enim sectæ spe-
luncas suas, templum Domini appellare solent. Neg, rursus queras, vbi est Ec-
clesia, sed potius, vbi est Catholica Ecclesia. hoc est præcipuum nomē huius Ca-
tholica & parentis omnium nostrum ecclesiæ, quæ est sponsa Domini nostri Ie-
su Christi filij Dei vnigeniti: & paulo post, reges, inquit, gentium, & regionum
potestatem quidem habent terminis circumscriptam. Solius verò Ecclesiæ Ca-
tholica potestas nullis terminis desinita in cunctum orbem pertingit. Et paulo
supra, rationem nominis copiosius explicans, Catholica, inquit, ecclesia dicitur,
quia à finibus terra vsq; ad fines pertingit; & quia docet $\kappa\alpha\theta\omicron\lambda\iota\chi\omicron\varsigma$ $\nu\omicron\varsigma$ $\alpha\pi\omicron$
 $\lambda\epsilon\iota\tau\omicron\varsigma$, id est, generatim, & perfectè, quacumq; dogmata sine oportet, de ijs,
quæ videntur, quæq; non videntur, de caelestibus & terrenis; & quia omne ge-
nus hominum subijcit religioni, tum potestates & magistratus, tum priuatos: et
quia in vniuersum curat omne genus peccati, quod per animam & corpus con-
summat; & quia continet in se omnem speciem, & formam virtutis in operi-
bus, in sermonibus, in varijs charismatibus. Ecclesia autem appellatur $\pi\epsilon\gamma\epsilon$ $\nu\omicron$ -
 $\mu\epsilon\varsigma$, id est, vt ipsum nomen declarat, & præ se fert, quia vocat omnes, & con-
gregat in vnum. Hactenus Cyril. Viderit Antonius an totā hanc rationem ver-
bi Catholici ad Ecclesiam suam Catholicam inuisibilem accommodare queat.
Hoc postremum, vocare scilicet omnes, & in vnum cōgregare, imprimis Eccle-
sia Romana conuenit, quia ab hac Ecclesia, in qua successor Petri sedet, exor-
diū vnitatis caterarum Ecclesiarum ducitur, siquidem, vt B. Cyprianus ait,
vnitatis originē ab vno incipientem, id est, à Petro, de eo enim loquitur, sua au-
thoritate disposuit Christus. Et subiungit idem Cyprianus, hanc ecclesiā vnitā-
tem, qui non tenet, tenere se fidem credit? credo te iam ex his satis intelligere,
etsi vniuersus propemodum orbis primatum pontificis ignoraret, vt tu singis, ni-
hilominus Ecclesia Apostolica Romana Catholica diceretur, & esset; sicut &
cetera ecclesia in eadem fide conspirantes, sicut ait Tertull. in libro de præscri-
ptionibus hæreticorum, non minus Apostolica, adde etiam Catholica deputan-
tur pro consanguinitate doctrina. Sed redeo ad illos innumerabiles homines,
quos dicis indies magis ac magis principatum Pontificis execrari, quod, vt dixi,
ad eos retulisse videris, qui indies Lutherani, aut Calviniani sunt, quanto nos
verius dicere possumus innumerabiles homines indies magis ac magis principa-
tum Pontificis celebrare, & profiteri. Si nunquā legisti de rebus Indicis libros,
qui feruntur, aut non audisti, quod omnes audiunt, quot myriades hominum,
quot regna, prouinciæ & nationes in India ad fidem Ecclesiæ Romanæ iam pri-
dem venerint, & indies magis ac magis veniunt; aut si legisti, vel audisti,
fabulam tamen ducis, quod quidem minus in eo mirandum est, qui ea, quæ
omnibus

omnibus Ecclesijs tradita sunt, & ecclesijs maiorum suorum ab initio tradita fuerunt, non credit, proficiscere Hispalim in Hispaniam, & in Lusitaniam Vlyssiponem, & ne tibi nauigandū sit, expecta illic ex Meridie & ex Occidente naues; & si piget legere, aut non credis literis, percontare à vectoribus, an quæ dicimus, et scripta feruntur, vera sint. Quod autem malè, quod cupis, Pontifici Romano ominaris, nō adiuuante Deo, vt dicis, sed irato; præ te fers, cuius discipulus sis, Lutheri scilicet, qui sic in resolutione suorum articulorū de Pontifice scripsit; Nunquam fuit super omnes Ecclesias totius mundi Romanus Pontifex, sed nec adhuc est, nec vnquam in futurum erit, vt spero. Vide, quo progressa est impietas istius pseudopropheta, vt speraret, fore falsum, quod Dominus in euangelio futurum esse affirmavit, vt esset vnus ouile, & vnus pastor, quod de successore Petri B. Cyprianus in libro de vnitatē ecclesiæ interpretatus est. idem tu cum magistro tuo ad inferos relegato speras, optas, & precaris. Quod verò scripsisti de me, vtinam pacem potius optarem, & sanctam totius orbis Christiani concordiam, quā dicis te, & tuos à Deo totis animis deprecari; vt ad hoc quoque respondeam, non possumus pacem optare, quam facere cum hæreticis Apostolica constitutio, & scriptura sancta vetant. Sic enim libro 6. cap. 18. de constit. Apost. sancti Apostoli praeceperunt. Fugite, inquit, communionem hæreticorum; & ne sit vobis pax cum eis, de ipsis enim pronunciauit propheta, non est saluere impijs, ait Dominus. Sic locum Esaia 57. interpretatur Apostolica constitutio; quem locum imitatus est Ioannes, qui in epistola sua iubet, nec aue eis dicere, eodem verbo *χαίρειν* vsus est, quo LXX. In huiusmodi pacem vetitam, & interdictam intuebatur Apostolus, cum in epistola ad Rom. ait, si fieri potest, quod ex vobis est, cum omnibus hominibus pacem habentes. cum dixit, si fieri potest, pacem aliquam significauit, quæ fieri non potest, quia non licet. Redite ad Ecclesiam, vnde exiistis, & erit vobis cum Deo, & nobiscum pax. Definite esse in vos crudeles: Sanguis enim vester & eorum, quos decipitis, & in errore detinetis, de manibus vestris requiretur. Hactenus responsum sit ad omnia, quæ in hoc cap. 10. scripsisti, nihil enim prætermisi siue eorum, quæ ad questionem & causam pertinebant, quibus contentus esse poteram; siue eorum, quæ ad disceptationem nostram non spectabant, ne quid desideraretur. Cupio si consequi potero, esse in reliquis, quæ sequuntur, breuior, vt postea ad alia grauiora occupationem meam applicare possim.

Antonij
minatio ex-
ecrabilis, &
votū dete-
stabile ad
exemplum
Lutheri fa-
crilegi & in-
cesti apostata.

Quomodo
pacem cum
hæreticis fa-
cere Apost.
constit. ve-
tat, & de lo-
co Esaie quæ
Ioannes imi-
tatus est.

Locus Vndecimus Esaia.

Præsciam iudices tuos, sicut prius, & consiliarios tuos, sicut ab initio.

A a

Sophis